

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Anunțurile se primesc
Măsscripțiile se se retrimit.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
E. Masz, Haasenstein & Vogler (Otto
Masz), H. Schalk, Alois Herndl, M.
Dukas, A. Oppel, J. Demberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Re-
klam-Berat; în Frankfurt: G. L.
Dobbs; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbra, pentru o publi-
cație. Publicările mai dese după
tarifă și învoială.
Se elime pe pagina a III-a o
serie 10 cr. v. a. s. 30 bazi.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĂR DE DUMINECĂ 39)

„Gazeta” este în să-careți
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagului
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 6 cr. v. a.
s. 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 213.—Anul LVI.

Brașov, Duminecă, 26 Septembrie (8 Octombrie)

1893.

Nou abonament
la
GAZETA TRANSILVANIEI
Cu 1 Octombrie 1893 st. v.
se deschide nou abonament,
la care invităm pe toți amicii și
prietenii noștri.

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 12 fl.
pe șase luni 6 fl.
pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
pe un an 40 franci
pe șase luni 20 „
pe trei luni 10 „

Abonamente la numerele cu data
de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 2 fl.
pe șase luni 1 fl.
Pentru România și străinătate:
pe un an 8 franci
pe șase luni 4 „

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.
Administrațiunea
„Gazeta Transilvaniei”.

Naționalitățile și dieta.
Brașov, 25 Septembrie v.

În ședința de Joi a dietei un-
gurești s'a început desbaterea, ce
a dorit-o opozițiunea maghiară asu-
pra răspunsurilor prea înalte, date
la Boros-Șebiu deputațiilor cle-
rului român și la Güns deputații-
nei municipiilor din acea parte.

Pe noi, se'nțelege, ne interesază
mai vârtos ceea ce s'a vorbit des-
pre cuvintele adresate de Majestatea
Sa Episcopilor noștri la Boros-
Șebiu.

Aici a fost vorba de naționa-
lități, și ori de câte ori se face am-
intire de naționalități, că trăesc și

acestea în statul ungar—și încă pre-
cum bine este cunoscut, în număr
mai mare decât naționalitatea stă-
pânitoare ungurească — pe șovinistii
maghiari îi apucă frigurile și se ciu-
desc și se năcajesc foc, că li-se
aduce aminte de relațiunile lor în-
curcate și părăginate cu popoarele
nemaghiare, cum se ciudesc și se
năcajesc datornicul acela, căruia
i-se amintesc datoria, la a căreia
plătire nu se mai gândia.

Se plâng apopyiștii și kos-
suthiștii, că Majestatea sa a dojenit
„prea blând” pe Români în răspun-
surile date Episcopilor Pavel și
Mețianu; se plâng mai ales, că
în acele răspunsuri a fost vorba
numai de „naționalități” și nu și de
„națiunea maghiară”, că prin ur-
mare, cerându-se, ca naționalitățile
să trăesc între sine în pacinică con-
cordia, a fost pusă „națiunea ma-
ghiară” pe o treptă cu celelalte na-
ționalități.

Ce va să dăcă acesta plângere
alta, decât, că Ungurilor șovinistii
nu le place să fiă priviți ca egali
cu celelalte popoare, ci ei voiesc să
fiă domni și stăpâni exclusivi, adevă-
ri și numai ei să împartă și să aibă
parte, ei și numai ei să ședă la
masa bogată a țării, ăr celelalte po-
pore să fiă multămite cu fărmitu-
rile, ce cad de pe ea.

Acăsta ne aduce aminte de a-
celui frate vitreg, care la Crăciun,
vrându să facă „parte drăptă” între
el și ceilalți frați ai săi, și-a luat
din cârnăț șișei miezul, ăr pielea
a dat-o acestora.

Dăr să trecem la marea des-
batere asupra întrebării naționalită-
ților, ce s'a desfășurat în ședința
de Joi a dietei.

„Puteți să fiți convinși”— dăse
ministrul-șefedinte Wekerle, — „că
acesta desbatere nu va fi în favorul
ci numai în defavorul acelei politice,
pe care D-voastră voiți s'o realizați.”

Și drept a grăit d-lu Wekerle,

căci într'adevăr în împrejurările de
față, când în sinul Ungurimei ferbe
și clocotesc atâta dușmănie în con-
tra naționalităților statului, de câte
ori se rostesc în dietă cuvântul
naționalitate, se bate câte un cuiu
la cosciugul acelei politice nedrepte,
nefirești, vrășmașe și nenorocite,
care tinde cu tot mai mare cute-
zare a stinge viața națională a po-
porelor nemaghiare din acest
stat.

Căci e clar și invederat, că
ori cât ar întorce-o și ar suci-o de-
putații unguri din dietă, cu limbuția
și cu șireția lor farisească, tot nu
mai una și aceeași iese la lumină,
că adevărații Români, Slovaci, Sârbi
etc. sunt tractați ca fii vitregi ai
patriei, că nu sunt puși pe aceeași
treptă cu Maghiarii, când e vorba
să potă trăi și ei cu limba, cu cul-
tura și cu drepturile lor naționale.

Mai întâiu a luat cuvântul,
în ședința memorată a dietei un-
gurești raportorul Bela Horvath, care
a făcut propunerea ca acele două
petițiuni ce au fost așternute ca-
merei, și în care se cere ca guver-
nul să fiă tras la răspundere pen-
tru cuprinsul răspunsurilor date
Episcopilor Pavel și Mețianu la
Boros-Șebiu și alți enunțaiuni
dela Güns să fiă depuse în archiva
dietei său, cu alte cuvinte, să se trecă
la ordinea zilei peste ele.

Cel dintâiu, care s'a ridicat
în contra propunerii raportorului și
a răspunsurilor prea înalte, a fost
Nicolae Bartha, vestitul Kossuthist
dela „Elenzék” din Clușiu. El s'a
plâns, că la Boros-Șebiu națiunea
maghiară a fost pusă în rândul
naționalităților, că o rassă, care
formază „elementul susținător de
stat”, a fost pusă pe un nivel
cu o rassă, care reprezintă „elemen-
tul distrugător de stat”. Care va
să dăcă, noi Români suntem numai
spre răul și peirea statului și numai
Ungurii îl susțin. Așa crede Bartha,

și nici nu pōte să se
gândescă altfel, când ne ia în
nume de rău, că noi Români nu
ne-am rugat de ertare de el și
de soții lui, că trăim așa cum pu-
tem, ca Români credincioși nea-
mului nostru; ne ia în nume de
rău, că veți Dōmne, când ne adu-
nă și noi mai mulți la un loc
cu copiii și nevestele noastre, vom
să trecem ca „societate românească”
și nu ne fălim, că suntem cōda
viței lui Arpad; ne ia în nume de
rău, că arangiam „baluri române”,
că avem „reuniuni de cântări ro-
mâne” și că cu banii noștri ne fa-
cem institute de credit. Pentru
acest cap s'euiesc, traiul nostru
romănesc între ai noștri, însemnă
că-i urim pe ei, pe Săci și pe
Unguri, și ca s'o dovedescă acăsta
și mai mult, spune, că preotul
român din Săcalul de Câmpia s'a
împotrivit să se pună o cruce cu
inscripțiune ungurească pe mormen-
tul unei credincioase a sa, română.
După capul Săciului, preotul ro-
mănesc ar trebui să tacă și atunci,
când acesta cu câțiva Kossuthiști de
ai lui ar intra în strana bisericeii
române din Săcal și ar cânta cân-
tecul lui Kossuth, căci în cele din
urmă acolo ajung lucrurile, când
se pretinde, că, față de Unguri,
Românul e nimenea în acest stat,
că nu i-e ertat nici să jōce și să
cânte romănesc, ca să nu cadă
în prepus, că e dușmanul Să-
cuilor.

Apoi dăcă așa e lucrul, nu e
mirare, că Bartha stă să se dea de-
a tumba de năcaz, că Români mai
fac pe deasupra și pasivitate. Au-
diți acolo, țărănoii Valah, mori ne-
ferecate, să vrea să facă și ei politică,
să ceră și ei, drepturi naționale!
Cine a mai vedit o bazaconiă ca
asta?

E și lucru prea de totu ciudat,
ca iobagii de odinioră să vrea acum
deodată să se pună alături cu grofi

FOILETONUL „GAZ TRANS.”

Diferitele confesiuni în România.

Nici o țară din lume nu cred,
că s'ar pute asemăna cu România
în care puterea executivă se nu eser-
cite cel mai mic control, asupra
diferitelor confesiuni din țară.

Principiul proclamat în cons-
tituțiunea română privitor la liberta-
tea cultelor eterodoxe, e practicat
nici pe scara cea mai întinsă, încât
controlul și dreptul de suprave-
ghiere a ministerului cultelor, să
mărginesc numai la biserica orto-
doxă.

N'amă avă trebuință să ne ocu-
păm cu această chestiune, decât n'amă
cești pe fiă-care și în diarele jidano-
ungurești, că bisericile eterodoxe im-
preună cu școlile lor confesionale
s'ar bucura în țară de mai puțină
autonomie, decât bisericile și școlile
similare ale naționalităților din Un-
garia.

Nimic mai neesact, ca acăsta

afirmare colportată de Unguri, cari
sunt certați cu adevărul și cu drep-
tatea.

De astă dată vom dovedi aser-
țiunea noastră cu documente auten-
tice înaintea cărora va trebui să-și
plece capul chiar și vestita trini-
tate slovacă-armeană-valahă din Cluș:
Jezenszky, Moldoványi și Lázár Au-
rel.

Domnul Dr. Ioan Cornoiu, di-
rectorul cultelor din Ministerul
instrucțiunii publice, dorind a avă
în acăsta privință date positive, a
adresat la 5 Noembrie 1892 un
cestionar capilor bisericilor etero-
doxe din țară, rugându-i să răs-
pundă la întrebările puse în cestionar.

Din răspunsurile primite și pu-
blicate în „Almanachul Cultelor”, pe
anul 1893, lăsăm să urmeze aci:

I Raportul
Oficiului parochial al comunității evange-
lice din București.

Drepturile și datoriile parochilor.
După dreptul evangelic parochul

este dator a conduce serviciul divin în
zilele de Duminecă și sârbători; afară de
acesta mai este dator la 2 Duminecă a
țină o predică, de a boteza, de a con-
firma, de a cununa, de a funcționa la în-
mormentări și de a împărți sânta comu-
nicătură. Activitatea parochilor se restringe
asupra comunității evangelică din București;
însă, după cereri speciale, ei esecută func-
țiunile parochiale și oătră credincioșii evan-
gelici din Călărași, Turnu-Măgarele, Ploes și
alte locuri în apropierea Bucureștilor,
unde nu există veri-o comunitate evan-
gelică.

Comunitatea protestantă, din Bucu-
rești este o comunitate de totu indepen-
dentă, care nu atărnă de nici unu oficiu
superior (nerecunoscând altă autoritate
bisericească superiōră, decât însăși pe sine).
Conducerea afacerilor comunității este în-
credințată unui comitet de administrațiune,
compus de 18 membrii, cari se aleg de
oătră membrii cotisatori ai obștei; afară
de aceea, ambii parochi și directorul școl-
lor mai au votu consultativ și decisiv în
administrațiune, însă nu pot ocupa pos-
tul de șefedinte al acestui corp.

Ca puteri protectore, obștea are pe împă-
rații Germaniei și Austriei.

Alegerile administrațiilor și parochilor
trebuie să fiă aprobate de cătră reprezentanții
acestoru puteri. Reprezentanților puterilor
protectore se supună socotelile anuale pentru
aprobare.

În București sunt trei comunități pro-
testante: una germano-evangelică, una un-
garo calvină și una anglicană; însă ele nu
au nici o legătură între dănsese. Afară de
acestea, mai sunt în România încă trei
comunități germane-evangelice.

Școlile evangelică sunt pendente de
comunitatea evangelică, care a fundat aceste
școli; ea le administrează și le întreține din
popriile ei mijloce (în parte cu ajutorul
imperului german).

Directorul acestor școli se alege de
oătră comitetul comunității. El este su-
pus acestui comitet.

Parochii esecută datoriile lor con-
form bibliei, pentru aceea au după legea
evangelică, și dreptul de a fi respectați
din partea evangelicilor ca parochi, și de
a fi apărați în contra eventualelor atacuri.
Comunitatea își alege singură parochii; ea

și cu baronii unguri. Deputatul Bartha, pe câtă scimă noi, nu se poate lăuda nici cu grofia nici cu baronia, dăr jură pe aceea, că bolta statului se rașimă și pe umerii lui, ca adevărat cetățenă patriotă kosuthistă, care este atât de liberală și democrată, încât, dacă ar pute, ar înghiți pe „agitatorii români“ cu popa dela Săcalu cu totă într'o lingură de apă.

Acum să veți însă posna posnelor! Ar merge cum ar merge cu „agitația“ română, dacă acestă popor „distrugetor de stat“ ar fi lăsat de capul lui, dăr acum jupă-nul Bartha găsește deodată, că puindu-se în răspunsurile dela Boroșu-Sebișu națiunea maghiară în rëndu cu naționalitățile „însăși Coróna încuragează agitația română de a merge înainte pe calea apucată!“

De ce n'a dat Dumneșeu să fiă așa cum țice Bartha, și dinastia într'adevăr să încurageze dreptele postulate și aspirațiuni ale Românilor, cari și când erau mai amăriți și mai necăjiți, i-au fost mai credincioși, decât vița îngâmfată a grofilor și baronilor „susțitor de stat“, cu gurile mari naționale liberal-kosuthiste cu totă!

Dăr de ce se ne mai sdruhăim de geaba pe hărtiă, înșirându aici ceea ce la noi scie totă copilul. Românul și Sécuiul se cunosc bine unul pe altul și celă dintăi scie cum stă cu d'alde Bartha Miklos și cu grofii ca Albert Apponyi și de aceea nu-lă dore nici în pălăria de croncăniturile loră din dietă.

Ceea ce-lă dore este, că, din nenorocire, Domnitorulă său e rău informat despre elă și despre nișuințele nației române, care nu are nici ună păcată, dacă nu i se va socoti cumva ca păcată, că a fostă totdeuna supusă și leală.

Nisuințele nației române? Dăr grofulă Apponyi nu vré să scie nimic de-o nația română în statulă unguresc. Apoi dacă nu e nația, nu pôte fi vorbă nici de virtuți cetățenesci ale ei și fiindă, în legea grofului, numai o nația în acestă stată, o singură și nedespărțită nația maghiară, mai departe nefiindă, după țisa lui, recunoscute nici naționalități, ca corporațiuni, ci numai „persone, cari se ținu de diferite naționalități“, urmază firesce, că totă meritulă și totă gloria credinței dovedite prin fapte și jertfe nesfârșite de cătră Români, se între în socotela „unicei nației maghiare“ și și resplata pentru acele jertfe, se se reverse numai asupra ei!

Asta e înțelesulă adevărată ală politice de naționalitate unguresc și n'a fostă lipsă ca și ministrulă-șefedinte Wekerle să o întărească cu vorbele lui, ca să scimă, că toți Ungurii, opoșionali ca și guvernamentală, suflă într'o zamă, când se nasce întrebarea despre cerințele naționalităților și împăcarea loră.

Pentru celă ce nu vré să dea nimic, oră câtă de puțină i s'ar cere, este pră multă, și Românii pretindă o grozăvenia prea mare, când voiesc să trăiesc cu limba și naționalitatea loră în acestă stată. Acestă e și părerea lui Wekerle, primulă sfătuitoră ală Monarchului. Elă nu numai, că nu se gândesce să dea ceva Românilor, ca să-i împăce, dăr se mai laudă înainte opoșiei, că le va mai lua și din ce au astăzi.

Direcțiunea politice lui — țice Wekerle — nu se deosebesce de aceea a lui Bartha și Apponyi, și ca să nu i se pôtă țice, că nu e mare patriotă maghiară, a și arătată cum crede elă să realizeze politica față cu naționalitățile.

Mijlocele, ce le are elă în vedere, suntă mijloce curat polițienesc. Fiă-care Română are să capete în viitoră câte ună gendarmă unguresc la spate. Acestă e în puțină cuvinte înțelesulă vorbirei lui Wekerle. De ar fi însă Ungurii nu șese milioane, ci de țice oră pe atăția n'ar pute să aibă destui gendarmi, pentru ca să omore simțulă națională și de dreptate ală Românilor! Și s'o scie dușmanii nămului nostru că cu câtă voră pune lăcate și peceți mai multe pe mormentulă, ce-lă pregătesc libertății poporului română, cu atăta mai puternică va fi invieră ei!

SCRIRILE ȚILEI.

— 25 Septemvru.

O serbare școlară. Direcțiunea școloră române gr. or. din locă, ne informăză, că Duminecă în 26 l. c. se va serba aniversarea întemeieră școloră române gr. or. din Brașovă, la biserica St. Nicolae și în sala cea mare a gimnasiului.

—x—

Csaky și limba maghiară. Bat'o părădnicia de dragoste. Coconulă Csaky dela ministeriulă din Peșta, este atăt de îndrăgostită în limba română, încăt de-ar pute, țea, ar șterge-o de pe fața pământului. Dovadă despre acestă ni a dată elă prin ordinațiunea sa în cauza limbei maghiare, ce-a adresat-o de curăndă cătră tôte comisiunile administrative, comitatense și orășenesci. Coconului Csaky i-a suflăt cineva în urechi, că prea mare este numărulă ace-

loră dascăli, cari nu soiu unguresc și prea suntă număröse școlile, în cari limba maghiară nu se propune cu succes, cum prescrie art. de lege XVIII din 1879. Ce face dăr Csaky? Dă porunol strajnice comisiuniloră administrative, ca defectele aceste să se delătore, că de undă nu — pieră nația ungurescă cu stată cu totă. Elă cere dela comisiuni, ca să-i arete pe toți acei învățători, cari nu cunosol limba maghiară, ca să-i oprăscă a mai propune în școlile. Mai departe d-lă ministru cere dela comisiuni, ca să-i arete acele școlile, în cari limba maghiară nu se propune cu succes, cum cere art. XVIII de lege din 1879, apoi să provăce pe autoritatea școlară superiără, ca într'ună termină anumit, să ia măsură, ca limba ungurescă să se propună cu succes, căolă dacă acestă nu se va face, atunci vai! și terețette! va fi de ele. Așa porunăscă Csaky bușumflat de mânia, că nu urlă și căni unguresc.

—x—

Congresulă internațională. Din Bruzella se telegrafăză, că congresulă internațională de pace se va țitruni Marți în 10 Septemvru în Bruzella.

—x—

Wekerle pe ducă! Stăpânirea nimeruia nu-i sorisă în stele. Așa și a multă „talentatului“ ministru Wekerle. De când cu proiectele de lege bisericesc politice, biatulă cabinetă Wekerle a dus'o totă într'ună vai! N'a avută șermanulă nici prăndă, nici cină cu țignelă și, Dăme, multă l'au chinuită și-lă chinăscă dărerile nasocerei unui copilă monstru — care însă cu greu ordemă să aibă viață. După atătea hărțuși și necasuri, în urma urmelor, ce se vestesce? — Că guvernulă Wekerle e pe ducă. Așa cântă celă puțină cucerăile din Peșta. Wekerle cu limba scosă a alergătă țilele aceste la Viena, unde a fostă chiamat de monarchă, în audiență. Elă însă nu s'a întorsă la Peșta în busunară cu aprobarea căștoriei civile din partea monarchului. S'a reintorsă cum s'ar țice tare bușumflat. Ajunsă între mamelouii săi s'a folosită de șirebălculă, de a țice, că în audiență ce-a avută a monarchă, n'a fostă vorba de politica bisericescă. Imprejurarea acestă a pricinuită mare neliniște în tabăra șovinștiloră unguresc și la bursele din Viena și Peșta se vorbia chiar, că guvernulă Wekerle se va duce cu plutele, ce i le-a pregătită mai alesă opoșitiunea catoliciloră din Ungaria. Elă însă se mângăe totă și cu aceea, că din amănarea monarchului dăre va eși ceva îmbucurătoră pentru elă. Mângăerea acestă sēmănă cu flueratulă oiarului, când și a răturnată carulă cu ôlele.

—x—

„Panslavii“ în Ungaria. În Budapeșta se ține conventulă evangelică luterană. Scimă, că nu de multă s'a introdusă pentru biserica evangelică din Ungaria o nouă lege sinodală. Pe temelulă acestei legi, s'a organizată districtulă bisericesc luterană de dincôce de Dunăre, în care Slovacii

suntă bine reprezentați. Ungurii crepau de mânia pentru acestă, și au început să strige, că „panslavii“ le facă apa. S'au gândit dăr să nimicēscă succesul Slovaciloră, spre care scopă ei au cerută să se facă o nouă împărțire a cercuriloră, așa că Maghiarii și Maghiaronii să iasă de-asupra. Foile ce le primimă adă din Budapeșta ne și spună, că Ungurii au raportată două succese: întâiu că s'a alesă de inspectoră supremă baronulă Prohay Dezső, Maghiară încarnată, și s'a primită cu mare majoritate un proiect de acțiune, pentru a zădărnici ridicarea unui gimnasiu slovac în Turoț-St.-Mărtină. Ungurii sperăză, că voră nimici în conventă pe naționaliștii slovaci. Numai în Ungaria se potă întâmplă astfel de lucruri.

—x—

Concertă. Măne la 8 ôre sēra a l. o., musica orășenescă va da ună concertă în sala hotelului „Europa“, la care se va cântă pentru întâia dată noua ouvertură: „Vivat, floreat, crescat!“, compusă din cântări studentesol. Mai departe voră debuta nișe soliști de nou angajați, ér d-lă Ploss va preda mareie „carnavală de Venetia“ de Demmersmaun.

Barbarii unguresci.

Ghirișiu (Lângă Turda), 3 Oct.

Multă On. D-le Redactoră! Când iam pēna în mână nu soiu de unde să începă pentru a vă povesti, câte suferimă noi Români de pe la sate din partea compatrițiloră noștri Unguri și a slujbașiloră unguresol. Pe cele întemplate mai de multă le voi da uitării și mă voiou ocupa numai de faptele loră nelegiuite mai prospete, șevășite de când cu „reșcolă“ Româniloră din Poiana și Ghirișulă de Arieș.

Comuna Ghirișă e locuită de Români, Unguri, Jidovi și Țigani, cari până acumă trăiau destulă de bine între dēnșii. Cu tôte aceste foile unguresc și încă tocmai una care iese la Turda, „Aranyos Vidék“, are nerășinarea de a ne arăta lumelă, ce pe cei mari revoluționari, sorindă într'unulă din numerii mai proșpeți, că Români din Ghirișiu stau cu nopțile întregi înarmați cu bâte, pândindă pe sub garduri, ca să tôte pe Unguri în capă. Mai departe acestă fôia provăce pe Unguri, să umble înarmați cu revolvere.

În comuna Ghirișă amă avută de lă ani ună notară, fiu de-ală lui Árpád, numită Szentgyörgyi Jozsef, care la tôte ocăsiunea, în adunările reprezentanței comunale, nu, se știa a țice în fațanăstră despre Români: „hogy a fene egye meg, az ebe a kőszégen sőt sepert gazdát.“ Altă rău, ce-i dreptă, elă nu ni-a făcută până acumă, dăr de bine înă să se te apere Dumneșeu. Cu tôte acestea mai marii dela comitată n'au fostă îndetuliți cu purtarea lui. Vine școlăbireșul Domokos, îlă suspendăză și în lozulă în ne pune ună bășoiu dela cancelaria dēșului, numită Kovács Pál. Acestă cătă

are dăr și datoria de a îngriji de salariile parohiale prin contribuțiuni bene-vole.

Parohii evangelică ai celor lalte comunități evangelică din România, nu stau în nici o legătură cu parohii din capitală. Ei nu le suntă nici coordinați, nici subordinați. Ei depindă de consiliulă eclesiastică superioră din Berlină.

Dreptulă de a instala pe parohii evangelică din Bucuresci îlă are comunitatea; în cele-lalte parohii germano-evangelică din România, păstorii se numescă de cătră consiliulă eclesiastică superioră din Berlină.

Patronatulă asupra biserice evangelică din Bucuresci exercităză însă și obștea adecă acei credincioși evangelică din localitate, cari contribuiescă anuală la întreținerea biserice și școlă prin contribuțiuni anume fixate.

Evangelică din Bucuresci au câștigată dreptulă de a-și clădi la Bucuresci o biserică, și de a se constitui, ca comunitate, prin hrisôvele domnesol, date de diferiți Domni români, și anume: Ioană Grigore Ghica-Vodă 1751: printr'ună hrisovă ală Măriei Sale Ioană Cantacuzino Racoviță-Voevodă 1753; Principele Alexandru Ioană

Ypsilanti 1777; Mihaiu Constantină Ștzu 1784 și 1792 Principele Alexandru Constantină Moruzi 1799; Principele Constantină Alexandru Ypsilanti 1803 și a Principelui Ioană George Caragea din 1814.

Cu salarișarea și întreținerea funcționariloră bisericesol (cantori organști și clopotari) oficiulă parohială nu are nici ună amestecă.

Ei se plătescă, ca și păstorii, de cătră comitetă. Parohii primesol, afară de locuința gratuită, și țaxele pentru botezuri, confirmațiuni, cununii și înmormentări în salariulă fixă de 3 000 lei pe ană și de trei ori câte ună adaosă quinzenală de 300 lei. Salariile se plătescă din contribuțiunile voluntare ale membriloră obștei.

Ună centru, cum îlă are biserica romano-catolică, biserica protestantă nu are. Fiă-care țără protestantă are ună centru bisericesol propriu și deosebită, întocmai ca și biserica ortodocsă.

Candidații pentru parohiile evangelică din România nu se recruteză din fii credincioșiloră din țără, fiind-că aici nu esistă instituțiunile nici inferiôre, nici superiôre, cari se prepare pentru oficiulă pas-

torală evangelică. Candidații, dăr, se recruteză din Germania și Austria.

În cele lalte comunități din țără pastorii-evangelică, afară de funcțiunile loră bisericesol, mai au și datoria de a da instrucțiune în școlile profesionale și a le conduce. Păstorii din Bucuresci nu au aceste îndatoriri, însă o facă de bună voiă.

Păstorii comunitățiloră evangelică au votă consultativă și decisivă în comitetulă de ordine, care este o secțiune a administrațiunei generale. Acestă comitetă de ordine îngrijesce de inspectarea și conducerea școloră de bășți și fete.

II Raportulă Comunității episcopiei bisericei Armene din Bucuresci.

Acestă comunitate are numai o singură biserică, cu ună singură parohă. D. Hacıdur C. Mosecfian, alesă de comunitatea episcopiei și confirmată de primăria Capitalei.

Atribuțiunea acestei parohii este nu numai pentru biserica armenă din Capitală, ci și asupra conaționaliloră din întregulă județă Ilfov. Cătră pentru cele lalte co-

mune urbane din țără, unde esistă biserici armene, ele suntă de sine stătătore cu episcopii și administrațiunile loră a-parte.

Administrațiunea materială a bisericei armene din Bucuresci se face conformă regulamentului episcopieloră celorlalte biserici, puse sub controlulă primăriei.

Cestiunile de ordine administrative bisericesc se primescă directă dela Inalta Patriarhiă din Constantinopol.

Atribuțiunile personalului inferioră al bisericei se împarte de cătră episcopii bisericei.

Fondurile din cari se întreține ală biserica, cătă și școlile de ambe-sexe, suntă lăstate din vremuri de cătră mai mulți pini și cari fonduri se administrescă de episcopie ală de întregă națiune a comunității armene din județulă Ilfov.

Dreptulă de controlă îlă are ală onor. primăria, cătă și comunitatea.

Episcopii se alegă de întregă națiune aparținendă acestei biserice conformă regulamentului episcopieloră bisericescă din țără; pe lângă acestă episcopie, după ună usă vechiă, se mai alegă și alți cinci membri din comunitate, cari au dreptulă de

fi introdusă în oficiu, a și început a se înarma cu cârjă de trestie cu plésna, în vîrful în formă de cnută muscăleasă, cu care elu voia să imblăndescă pe revoluționarii Români.

Așa în seara de 22 Septembrie a. c. ore-cine sparge ferestrele țaranului Nicolae Roman; acesta numai decât iasă afară și face cunoscută notarului. Notarul pornește prin sat și întîlnesc străjile, 4 la număr, și le intrăbă, că pe cine au întîlnit pe uliță. Acestea răspund, că pe Ilie Danu, Vasile Duca și pe un băiat de 14 ani. După ce notarul palmuesce străjile, se duce apoi la casele numiților Români, li urnește din așternuți și-i duce la casa satului, ca pe niște tâlhari. Aici li bate pînă la sânge, ca să spună, că ei au spart ferestrele, er deoă nu spunu aosta, li va închide. Dér ce se fi spus bieții noștri Români, când ei nu erau vinovați nici oțu-i negru sub unghie? Notarul barbar însé li trimite în 23 Septembrie la Turda, însoțindu-i și el. La gară a început să se laude, că a prins 3 tâlhari de Români. Auțendă aosta un Ungur, vecin cu Nicolae Roman, a dîs: „Bizon maga nem fogot semmi tolvajokat, mert azok a kik betörték az ablakot fekete nadrágosok voltak; azok vagy magyarok, vagy cigányok voltak, de románok nem, mert én látam őket.“ (Dér d-ta n'ei prinsu nici un tâlhar, căci aosta, cari au spart ferestrele, erau îmbrăcați cu nădragi negri și ei s'eu erau Unguri, s'eu țigani, Români însé nu, căci eu i-am vedutu).

Destul, că notarul ajunge mai de grabă la Turda, decât „tâlharii“ de Români. După sosirea acestora, notarul iute și de grabă priude hoșese pe Ilie Danu, în trântese la pămînt și li calcă în picioare în flința de față a fîsogăbirului, numai ca să spună, că el a spart ferestrele. În aceeași zi însé se adevărese, că spărgătorii ferestrelor au fost trei „ujmagyar“ (Țigani) ceterași din Ghirișiu. Gănuț dora, că acestora li s'a întîmplat totu așa ca și bieților Români? Nu! În loc să fi bătuti, nu i-au petrecutu nici măcar cu gendarmii la Turda, ci s'au dus ei singuri și au fost pedepsiți cu câte 2—3 zile arest. Și minune de dreptate ungerescă! În loc ca bieții Români să primescă satisfacția, au fost osîndiți la câte 2 zile temniță. Așa se leguesce la noi, domnule Redactor!

În 28 Septembrie trei feciori români: Ionu Morariu, Ionu Porcilla și Todoru Belgradeanu mergeau pe la 7 ore seara către casă, pe lângă casa satului, vorbind și rîdînd. În casa satului se afla biroul Nagy Iáanos, omu de omenie, și notarul. Afară așteptau străjile pînă să trecă 8 ore, ca să vorbe prin sat. Cătu ce aude notarul vorbindu-se românesc, sbiară, ca o vită, să nu facă larmă, și cu acesta dă să fugă la ei. Biroulu lu rógă să deie pace feciorilor, dér notarul nu! Elu descară

pușca din tîrnăț și luând cîrja și revolverul fugă după ei strigîndu-le să se întorcă, ca să le vadă ochii. Atunci Todoru Belgradeanu se întorce. „Da tu ești, hoțule“ strigă notarul și începe a-lu croi cu cîrja. Feciorul vădînd, că nu e de glumă, să alipesce de notar, ca acesta să nu-lu pótă lovi, și-i dice: „nu da, că n'am furat nimicu“. Turbatul notar se trage atunci îndrétu și trage asupra lui cu revolverul; noroc, că nu i-a nimerit decăt fluierul piciorului stîngu. Cei-alți doi feciori ridică victima criminalului notar și o duce pe spate acasă.

În 29 Septembrie, cine fugă la Turda, decât nu criminalul notar, care părăsece, mințind obrasnicu în drépta și în stînga, că Români din Ghirișu s'au răscolat. Totu în acea dimineță merge și tata feciorului împușcat la procurorul ungeresc și-i spune întemplantu, dér acesta li răspunde: „scin, că s'au răscolat Români!“

În aceeași zi la 2 ore d. a vine comisiunea: judele instructoru, scriitorul acestuia, procurorul și trei doctori dela comitat, er unul cercualu, care locuesce în Ghirișiu. Intrîndu în casa rînitului încep cercetarea. Procurorul adresându-se către conducătorul de gendarm, dice: „Hát maga miota Gyéresen van állomásozva, miért nem tett nekem jelentést a gyéresi alapotakrol.“ (Dér d-ta, de când staționezi în Ghirișu, de ce nu mi-ai făcutu arătare despre stările de aici?) Gendarmul răspunde: „Tekintetes ügyész úr! Nem volt mit jelentsek, mert az ős vezetéségemben hékesegek és becsületesek nóp mint Gyéresen nincs.“ (N'am avutu ce arăta, căci poporu mai pacnicu și mai de omenie, ca celu din Ghirișiu, nu este altu). Notaru, că acestu gendarm e de sânge maghiaru. Eța așa déră testimoniu classicu datu de unu slujbăș ungerescu despre purtarea și spiritul de blîndețe alu poporului român de aici, în fața căruia va trebui să amuțescă glasul mincioselor foi ungeresci.

După acesta s'a luat protocolu cu celu împușcatu, și s'a început operațiunea, care n'a succesu, de ore-ce s'a constatat, că gemunchele feciorului e găuritu, glonțulu a pîtrunsu trei policari în josu prin fluier. Neisprăvind în ziua aceea, comisia a continuat și a doua zi, în 30 Septembrie. A ascultat 5 martori, pe cari i-au și jurat. Că ce pedepsă va căpeta criminalul notar, se pôte soi de pe acum, căci în loc să-lu pună la rócure, l'au strîmutat, ca subnotaru în Sîndu, lângă Turda, er în locul lui au adus la noi pe fostul subnotaru de-acolo, Ioanu Oana, Român de nascere.

Pe când scriu aceste rînduri feciorul pușcat e dus la Clușiu dimpreună cu tată-s'eu, cu medicul cercualu și d-lu preot dela noi, Aurel Popu. Nu se crede, că în Clușiu li voru putu soote glonțulu și biețulu fecioru va rămân nenorocitu pentru totă viața, cădîndu jertfa unui om sîlbateu, pentru-că a grăit graiu românesc.

Eța, d-le Redactoru, cine-să revoluționarii la noi în sat; eța cum vomu fi trațați noi, după ce se va introduce administrația de stat. Ungurii din poporu, ațitați de slujbașii lor încarnați, ne batjocurescu și ne împușcă, și totu și noue ne strigă resvătitori. Le-am scris acestea, așa cum s'au întemplat, ca să scie lumea și țera, ce se întemplă pe la noi sub stăpînirea ungerescă.

V. P.

Legea despre oprirea comerțului și fabricațiunea vinurilor artificiale*.

Art. 1. Este opritu de a prepara, fabrica și de a pune în circulațiune, în vreun modu cr-care, vinurile artificiale. Este de asemenea opritu de-a anunța, s'eu a pune în circulațiune pe teritoriul coronei Sf. Stefanu, materii, cari ar putu servi la compozițiunea, s'eu fabricațiunea vinurilor artificiale, în acestu scopu și sub acestu titlu.

Art. 2. Vinulu este artificialu; a) când nu este preparat exclusiv din struguri, s'eu din mustu de struguri; b) când e amestecat cu apă, s'eu cu ori-care alte materii de cătu spiritulu de vinu destilat și cognacu. Din contră, vinulu preparat și amendat conformu cu principiile raționale ale tratamentului vinurilor în pivnițe, nu e considerat, ca artificialu. Ministrulu comerțului, în înțelegere cu alu agriculturii, va stabili, pe cale de ordonanță, ce trebuie să se înțelegă sub principii raționale ale tratamentului vinurilor în pivnițe. Ordonanța dată în acestă privință și modificările, ce li s'ar putu aduce în urmă, trebuie să fi supuse dietei.

Art. 3. Este opritu de a se pune în circulațiune, sub numirea de „Tokay“, „Hegyaljai“ s'eu „Szamorodni“, vinurile naturale, cărora li s'au adăsu struguri streini. Vinurile mustose, vermuthul, vinulu de băștină și vinulu de fructe, nu potu fi înmagazinate și puse în comerț, de cătu sub numirea corespunzătoare, care le indioă această calitate. Ministrulu comerțului va stabili, pe cale de ordonanță, numirile aplicabile acestor beuturi.

Art. 4. Este opritu de a pune vinu în circulațiune cu numirea unei alte localități, decât cea de proveniență, s'eu a unui tipu căruia nu i-ar aparțină. De asemenea este opritu de a pune în circulațiune cu indicațiunea unei speții, care nu intră în compozițiunea sa, amestecurile de vinuri, cari provin din localități diferite, s'eu preparate cu struguri de diferite speții, de-alu căru tipu se apropie mai multu. Ministrulu comerțului, în înțelegere cu ministrulu de interne, va stabili pe cale de ordonanță, divisiunea țerei în tinuturi vinicole (de vii).

Art. 5. Se face culpabilu de contravenițiune, și fără dispozițiunile mai rigurose ale codului penal și ale legilor și regulamentelor sanitare devine pasibilu de-o amendă dela 25 la 300 florini: a) Ori-cine va anunța, s'eu pune în circulațiune materii proprii pentru confețiunea și fabricațiunea vinurilor artificiale în acestu scopu și cu acestu titlu. b) Ori-cine va pune în circula-

*) Acestă lege a fostu promulgată la 4 Iulie st. n. 1893 și va intra în vîgure după șese luni de la promulgare, adică la 4 Ianuarie 1894.

țiune vinurile artificiale descrise în art. 2; c) Ori-cine va pune în circulațiune sub denumirea de „Tokay“, „Hegyaljai“ s'eu „Szamorodni“, vinurile, despre cari se ocupă art. 3 al. 1- d) Ori-cine va înmagazina s'eu pune în circulațiune vinurile, despre cari se ocupă art. 3 al. 2, sub altă numire decât aceea ce va prescrie ordonanța ministerială; e) Ori-cine va pune în circulațiune vinuri, sub numele unei localități, din care n'ar proveni, s'eu cu tipulu căreia nu corespunde (art. 4); f) Ori-cine va pune în circulațiune vinuri, sub numirea unei speții, care n'a servit la preparațiunea lui (art. 4).

Art. 6. Se face culpabilu de contravenițiune, și, afară de dispozițiunile mai severe ale codului penal, devine pasibilu de o amendă dela 25 la 300 florini și de închisore dela 2 ani în sus, ori-cine va confețiore s'eu fabrica vinurile descrise la art. 2.

Art. 7. Autoritățile administrative desemnate de ordonanța ministerială de interne, în virtutea legii XXXVII, din 1880, și în Croația Slavonia autoritățile administrative competente, voru avé calitatea de a lua cunoscința de contravenițiunile menționate la art. 5 și 6 și a le judeca cu dreptu de apel.

Art. 8. Autoritățile competente potu asemenea ordona publicarea hotărîrilor cu spesele condamnatului; în acestu casu modul și terminulu publicațiunei va trebui să fi indicat în hotărîre.

Art. 9. În casu de contravenițiune, trebuie a fi ordonat și confiscarea vinului.

Art. 10. În casulu, când ar fi motive seriose, de a bănui esistența contravenițiunilor menționate la art. 5 și 6, s'eu când ele ar fi semnalate dintr'o sorginte demnă de credință, autoritățile competente desemnate de art. 7 voru trebui să ia probe din vinuri și să dreseze, cu proces-verbalu, inventarul cantităților de vinuri, din care s'a luat probă. Acestă probă trebuie să conțină celu puțin 2 litri din fiă-care speția de vinu, o muștră sigilată pôte fi lasată la dispozițiunea părții bănuite de contravenițiune, decât o cere.

Art. 11. În vederea expertizei vinurilor ministrulu comerțului, în înțelegere cu alu agriculturii, va institui comisiuni permanente compuse din experti, dispunîndu de unu laboratoru pentru analiza chimică și va stabili, pe cale de ordonanță, organizațiunea și procedura acestor comisiuni. Membrii acestor comisiuni voru trebui mai înainte de-a intra în funcțiune, să facă jurămîntu, s'eu să facă o declarațiune solemnă, care să-i fie locul. Decisiunile și avisele acestor comisiuni, voru servi de basă procedurii tribunalelor de judecată. Comisiunea în tarifulu s'eu, trebuie a face cunoscutu, decât vinulu judecatu de ea, ca artificialu, pôte s'eu nu servi la vre o întrebuințare.

Art. 12. Vinulu declarat artificialu, trebuie să se denatureze cu cheltuiala celu condamnatu, căruia va fi datu, spre a-lu întrebuința în industria, intru cătu judecata n'ar fi prescisu vinderea intr'unu anume scopu de bine-facere. Dér, decât vinulu declarat artificialu, ar fi fostu deturnat, în totu s'eu în parte, partea condamnată va trebui să verse, la fondulu de bine faceri alu comunei, contra valoarea cantității dispărute, care va fi determinată de către comisia de expertiză (oerectare).

Art. 13. Dispozițiunile legii XV, din 1892, în ceea ce privește vinurile artificiale, sunt abrogate (șterse).

veghiare asupra fondurilor ei. Cei din tînu aleși sunt doi, din cari unul se confirmă de primăria Capitalei, celalaltu de ministrulu de interne.

Preoții bisericei sunt aleși de comunitate și de epitropia și confirmați de Inalta Patriarhia din Constantinopole, er personalulu inferioru se numesce directu de epitropia.

Toți preoții armeni își fac studiile teologice în seminarile din Constantinopole, Ierusalimu, Turcia, precum și facultatea de teologie din Ecimiazin, în Rusia.

III Raportulu

Șefulu comunității Caraimiei din urbea Constanța.

Subsemnatulu, Samuil, Pampulu fiind alesu ca șefu alu micii comunități Caraimie din orașulu Constanța, socotu de datorianea de a espune respectuosu D-vó-tré pe scortu origina nației Caraimanilor:

Împératul Asiriei, Salmanasar, aprópe 600 ani înainte de nascerea lui Christosu, cucerind imperiulu Samariei, a adusu pe Caraimi robi în Asiria. Ciru, împératul Persiei, aprópe cu 500 ani înainte de era

creștină, cucerind mai totă Asia mică, pe lângă care și Asiria, a luat pe Caraimi robi în Persia; dér, nemulțamitu cu aceste isbîndi, a atacat și pe Mesageți, unu poporu puternicu, ce trăia lângă Marea Caspică, voindu a-lu cucerii. În această expedițiune au luat parte și Caraimii în oștirea lui. Intrîndu victorios în acea vastă țară, Ciru a zdrobit pe Mesageți, luând cu acestu prileju în posesiunea sa o peninsulă ce le aparținea, numită atunci „Tavrida-Sitia“. Pentru a recompensa pe oștenii săi, cari s'au distinsu în răboiu, a dăruit străbunilor noștri acea peninsulă, și din aelu timpu ea s'a numit „Crim“, după cuvîntulu persanu „Kerim“ adacă: dar. În această țară străbunii noștri și urmașii lor au trăit pînă în presentu, profesîndu religiunea străbunilor lor, adică cele „dece porunci ale vechiului testament“, fără nici o modificare. De aceea nu scimă nimicu de originea Evreilor și nu cunoscem religiunea lor, limba lor, moravurile și obiceiurile lor. Nu avem cu ei nici o relațiune, s'eu legături de familie. Ne este opritu chiar de a bea unu paharu cu apă în casele lor. Deosebirea între noi și ei este aceeași, ce

esistă între religiunile: creștină, musulmă și israelită. Basa credinței noastre se asemănă cu religiunea creștină, adică cele „dece porunci ale vechiului testament“ cu deosebire că creștinii după iavierea lui Christos, serbarea Sămbetei au schimbat-o cu Dumineca. Dér fiind-că în timpul nascerei lui Christosu, Caraimii trăiau în „Tavrida-Sitia“, er nu în Ierusalimu, cum am espusu mai sus, de aceea noi n'am scimbatu nimicu din cele „dece porunci ale vechiului testament“; serbarea Sămbetei nu ne pôte asimila cu Evreii, căci și Romani după nascerea lui Christosu, n'au serbatu câte-va vécuri Dumineca, dér numai Sămbăta.

Srabon, mortu oțu-va timp după Irod, serba de asemenea Sămbăta. Juvenal, în satirele sale, ridea pe Romani de serbarea Sămbetei. Pentru această ar trebui ore să se prenumere și Romani în secta Evreilor?

De aceea noi Caraimii nu aparținem ver-unei seote evreesci, dér suntem o nație a-parté, deosebită, și nici odată nu ne am recunoscut și nu ne vom recunosc ca sectă evreescă.

Cându creștinii de pe totu globulu pă-

mîntesă se voru recunosc, ca făcîndu parte dintr'o sectă evreescă, numai pentru că consideră, ca o dogmă a religiunii lor cele „dece porunci ale vechiului testament“, numai atunci și noi, Caraimii, ne vom recunosc, ca sectari evrei.

Între oficiile eclesiastice, cari n'au înaintat răspunsuri, escelează episcopia romano-catolică din Iași, care deprinde nemijlocit directu de la Roma, și biserica ungaro-calvină din Bucuresci, pendentă de superintendentulu din Clușiu. Neapérat, și acesta din urmă ca și cea d'ânteu, au preferit să tacă, decât să spună adevêrul adevêratu, că și autoritățile lor superioare eclesiastice și laice au reședința în afară din Regat și că sunt deplin libere, independente și autonome în acțiunile lor, și anume: în organizarea, administrarea și numirea personalului atâtu eclesiasticu, câtu și didacticu, fără ca ministrulu cultelor și instrucțiunei publice să se amestece cătuși de puțin în afacerile lor.

Spre a nu mai lungi vorba vomu

Art. 14. Ori-cine va fi condamnat la o amendă pentru vre-una din contravențiile indicate la art. 5 (al. 6) și la art. 6, va trebui, afară de amendă, să plătească impositul asupra băuturilor (în Croația-Slavonia impositul asupra debitului de băuturi, pentru cantitatea de vin artificială).

Art. 15. Legile, ordonanțele și regulamentele asupra confecțiunii, fabricațiunii sau punerii în circulațiune a mărfurilor și băuturilor vătămătoare sănătății, nu sunt alterate de această lege.

Art. 16. Dispozițiunile prezentei legi sunt de-o potrivă aplicabile vinurilor artificiale streine, puse în circulațiune pe teritoriul coroanei Sf. Ștefan, chiar când ele ar fi designate ca atare.

Art. 17. Banul Croației-Slavoniei-Dalmației, va face pentru Croația-Slavonia ordonanțele, care în Ungaria se fac de Ministrul comerțului.

Art. 18. Prezenta lege intră în vigoare după 6 luni dela promulgarea ei. Ministrul de comerț, agricultură, de finanțe și de interne și Banul Croației-Slavoniei-Dalmației în Croația-Slavonia sunt însărcinați cu executarea acestei legi.

Calea spre înăvuiere

de I. Dariu.

4. Muncă și străduință.

(Urmare).

Pofta de a avé, fără a munci, e un semn de slăbiciune sufletească. Ori-ce lucru câștigat fără prețului muncii, e prea puțin folositor. Cine n'a dobândit un lucru prin muncă, acela nu l'a plătit. Străduința după un lucru, spre a-l avé pe cale cinstită, e mai mare decât însuși lucrul. De aceea învățatul *Lessing* a spus: „Dacă atot-puternicul ar ține într-o mână adevărul și în cealaltă cercetarea după el, și ar dice: „*en alege!*“ Eu așa răspunde: „Atot-puternice, ține adevărul pentru Tine, și mie dă-mi numai cercetarea după adevăr, că aceea e mai bună pentru mine!“ De altă parte dice *Bossuet*: „Dacă s'ar da omului o fire curată inteligentă, atunci de bună seamă n'ar cuprinde alt-ceva în ea, decât pricepere și iubire de adevăr și acesta ar fi destul spre a face pe om fericit.“

Dacă vrei să guști cu plăcere un lucru, trebuie să-l fi câștigat prin muncă proprie. Viața celui îmbuibat și leneș e totu așa de amară, ca și a celui sărac și lipsit. Pe brațul drept al unui cerșitor de 40 de ani, care se afla în temnița din Bourges, în Franța, erau săpate vorbele acestea, pe care le-ar pute avé înainte ori-ce om dăstrănat și leneș: „Trecutul m'a înșelat, timpul de față mă chină și viitorul mă înfricoșează.“

Teofilu Francu.

Doine populare.

Frunză verde și una...
Mă mână-mână maica,
Mă mână în grădiniță
Dup'unu fir de legumiță.
Legumiță nu găsi.
Eu cu badea mă-ntelni
Lâng'unu fir de busuioț,
Arzându ou pară de foc.
Surata fățarnică
Mă spuse la maica,

Datoria de-a fi străduitor și muncitor, se cuvine ori-cărui om, de ori-ce stare în lume. Cel bogat, ca și cel sărac, pretutindii are ceva de-a lucra. Unul are una, altul are alta; unul un lucru mai ușor, altul mai greu, unul are un lucru mai rentabil, altul mai puțin rentabil (care se plătesc mai puțin.) A fi desfrenat și nefolositor, nu e nici cinste, nici privilegiu, sau hatră, pentru nimenea. „Eu nu pot crede, ca un om fără ocupație, să fi fericit, fi el cât de iubit și de prețuit în toate privințele de alții. De ore-ce lucrul e viața noastră, atunci arată-mi, ce poți să muncesc, și-ți voi spune, cine ești. Iubirea de muncă este cel mai bun mijloc apărător împotriva pornirilor, sau înclinărilor ordinare și criminale. Merg și mai departe, și dic, că munca e cel mai bun scut împotriva grijilor și chinurilor din viață. Cu mult înainte de noi s'au aflat oameni, care credeau, că ar pute fi scutiți de neliniște și de necasuri, dacă s'ar afla într-o lume proprie lor. Incercarea s'a făcut de mai multe ori, și tot-d'una au ajuns la același rezultat. Nu putem fi scutiți de grijă și de muncă, de ore-ce acesta e destinația (data) omenească pe pământ. Cine voiesc să se codăscă dela aceea, să se împotrivesc neliniștei, pătesc aceea, că neliniștea îl năpădește și mai tare. Leneșul poate ajunge să lucreze mai puțin, decât i-s'ar conveni în lume, d'era, care potrivește toate, poate schimba acel puțin în mult și greu. Acela, care voiesc a se îndestula numai pe sine, află mai curând, sau mai târziu, și probabil t'orte curând, că el are în sine însuși un stăpân aspru, și în codirea sa dela muncă află o pedepsă, pentru-că unde se închid interese mari, lucruri mici cresc mari și aceeași ostenelă și muncă care se putea întrebuința la afaceri serioase, sănătoase și folositoare, se perde în necasuri de tot felul, precum se produc și se înmulțesc ele în nisce creeri neocupați.“

Cine nu lucră, acela nu e în drept nici la plata, ce o dă munca. *Walter Scott* dice: „Noi durmim sănătoși și césurile noastre țilnice sunt fericite, dacă le-am întrebuințat bine.“

„Este drept“ dice *Smiles* „că mulți oameni cad jertfa unei munci prea grele, d'era cu mult mai mulți mor de egoism (iubire prea mare de sine),

1) Vorbirea lordului *Stanly* mai târziu conte *Derby* către studenții din Glasgow la alegerea sa de rector, 1869.

de neglijență (care nu ține seamă de lucrurile sale) și de trândăvie. Dacă mulți oameni se prăpădesc sub povara unei munci prea grele, vina zace în aceea, că ei n'au știut păstra rânduia în lucru și n'au ținut seamă de condițiile (legile), ce le cere sănătatea trupului.“ De aceea lordul *Stanley*, în vorbirea amintită, se îndoiesc, că o muncă grea, continuă, d'era severită regulată, să-i fi adus vre-odată unui om stricăciuni.

St. Bonifaciu, când a ajuns în Britania (Anglia), purta într-o mână evangelia și în cealaltă dreptarul dulgherului. Mai târziu merse de acolo în țera nemțescă, unde se îndeletnicia cu arhitectura (măstria de a zidi). Și *Luther*, pentru a pute trăi, se ocupa cu o mulțime de lucruri: cu grădinăritul, cu ziditul, cu strugăritul și cu césornicăritul, și își câștiga pâinea cea de toate zilele.

Napoleon cel Mare, cercetând odată atelierul unui mecanic vestic, a arătat cel mai mare respect către el, și la despărțire s'a plecat adencu înaintea lui. Într-o zi, pe când mergea la preumblare cu o domnă pe insula *St. Elena*, le-a eșit în cale nisce servitori cu o povară grea. Domna le porunci, mândră, să se dea în latură din cale, *Napoleon* însă pași la mijloc și dise: „Domnă, respectă acelaia, ce duce o povară!“ Și muncitorul cel mai de rându contribuie cu ceva la înaintarea binelui comun.

Dedarea la muncă statornică și folositoare este de cea mai mare însemnătate, atât pentru femei, cât și pentru bărbați.

Fără lucru ti cuprinde uritul, care e întovărit de dureri de cap și de bole de nervi ș. a. Un lucru, sever și cu rându și cu străduință, este pentru om cea mai bună recreare. Lucrați d'era statornic și cu străduință ori-ce lucru folositor, pe care-l pricepeți, pentru-că „desfrenarea și lenea sunt cursa diavolului pentru toți!“

(Va urma.)

Industria și comerțul.

(Fine).

Interesele cele mari cerute de Jidan, au deșteptat mai târziu, între comercianții de alte naționalități, inventarea și înființarea institutelor de credit și economii, unde cetățenii auți își depuneau banii, spre păstrare, ăra cei mai săraci, puteau scoate, pe lângă ipotecă, împrumuturi cu procente mai mici.

Meritul înființării institutelor de credit și economii este a se scrie Venetianilor, care pe la anul 1156 d. Christos,

au deschis cel dintăiu institut de felul acesta.

După cruciade, venind totu în mai dese relații poporele unele cu altele, de asemenea statele fiind organizate pe baze mai solide, industria și comerțul au luat un avânt totu mai mare.

Comerțul, care până aci se purta de către colportori pe caravane, a început a fi purtat pe corăbii. Pe rurile mai mari și pe țărmurile mărilor, ăra dela inventarea *compasului* (1443), el a început a fi purtat și peste mările cele mai late și mai îndepărtate.

Prin inventarea vaporului (aburului), fața întregii Europe a început a se schimba ocl poporele nu s'au mai putut ține isolate în întunec și sclăvia, ci venind mai desu în atingere unele cu altele, au început a-și împrumuta științele, artele, industriile și comerțul, care le-au legat totu mai strins unele cu altele.

Astăzi știe totu lumea civilizată, că industria și comerțul sunt cele mai bogate izvoare de avuție privată și națională. Cu cât o națiune are o industrie și comerț mai mare, cu cât acelea îi lipsesc mai tare, cu atât aceea este mai bogată, sau mai nebagată n seamă.

Noi Românii, deși suntem un popor eminent agricol, totu sporindu-ne mereu, ăra pământul rămânând totu acela, pe viitor va trebui să fim totu mai cu mare considerare către industrie și comerț, decât până acum.

E drept, că în capul multora dintre oamenii noștri dela sate, încă nici astăzi nu începe gândul, cum ei, care se trag din viața de împărați, se se degradeze într'un rându cu Jidanii și alți venetici. Au trebuit să vedă mulți cu ochii lor proprii, cum acei venetici, eședându-se prin comunele noastre, mai goli, la câți-va ani ș'au făcut stare și avere, ca și cel dintăiu fruntaș din sat, fără multă bătaie de cap și ostenelă.

Deșteptat odată interesul oamenilor noștri către comerț, el trebuie nutrit și îmbărbătat totu mai tare prin sprijinirea publicului nostru. Acesta se-o facem cu atât mai vârtos, cu cât vedem, că și alte națiuni au început a face totu asemenea (*Budapesti magyar-egylet*.)

Totu asemenea trebuie să facem și față cu industria, care în urma sprijinului moral și material, datu din partea „Asociației transilvane“, a despărțămintelor ei și a societății „*Transilvania*“ din București, se vorde așea pe venitoru în număr totu mai mare și prin comunele rurale.

Ceea-ce n'au putut oamenii noștri în trecut din industrie și comerț, din cauza timpurilor vitrege, au suplinut dintr'altă

1) Instrumentu de orientare, ce-l folosesc marinarii, pentru a ști încătră se află cele patru regiuni ale pământului.

termina arătându, că din documentele de mai sus rezultă, că bisericile eterodoxe și școlele confesionale în țera sunt mai mult de câtu autonome; sunt chiar suverane față cu puterea de stat. Dacă, din punctu de vedere al rațiunii de stat, e bună, sau nu, această suveranitate, lasă să judece alți bărbați mai competenți de câtu mine. Eu n'am făcut de câtu am constatat starea lucrului așa cum se găsește astăzi în țera.

Maica spuse către tată,
Tata spuse către suror,
Surorile către frați
Frații mă luară-n braț
Mă băgară într'o ladă,
Pe ladă pus' lăcată...
Mă făcur' mică n'făsată.
Frunză verde rosmarin
Vedui s'ore răsărind,
Fete 'n trei locuri jucându,
Tota fata cu drăguț
Numa elu, a meu drăguț,
Șede 'n botă rădămat
Cu cisme nouș n'călțat
Cu cămeși dalbe n'ochimbat
Cu p'ru galbenu rețezat,
La inimă cu bănat.

Mă mână maica pe deal
Dup'unu fir de leuștean;
Leușteanu nu-lă găsi,
Eu cu bade mă întelni.
Badea-avă unu inelaș,
Mi-lă țipă pe degetaș;
Nu soiu, care mă vedu,
Cătră maica mă vendu.
Maica spuse către tată,

Tata a vrut să mă bată,
D'era fratele cel mai mic
Dise: „las' că nu-i nimic,
C'ăsa-i rându fetelor,
Ca și rându merelor.“

Să nu soiu, maică, hori,
Inima-n mine-ar pooni;
Să nu soiu, maică, cânta,
Inima-n mine-ar crepa.
D'era de dumnea-ta

Horiți fete horiloru,
Să plăceți fecioriloru;
Horesce-ți, fată, horile
Pău' ești cu surorile,
Că deocă ti-i mărita
Inima-n tine-a crepa
De uritul s'ora-ta.

Susu-i luna-n două corne
Nana!) de-a s'era totu dorme.
Bate drace pe nana,

1) nana—mândra.

Că nu-i trebui nimica,
Numa somnul și iaga,
Care nu dorme noptea
P'rtă pole ca cartea;
Care-i totu cu somnu-n ochi
Până-i lumea-i totu cu rochi.
S'era și-a mea muiere
Ostenită-i de ședere;
S'era-ar t'ora, n'are lemne,
De către diuă i-e lene.

Cântă oucu susu pe șură
Mergu feciorii la măsură,
La măsură împărătescă,
Dă D'omne să nu vijescă.
Hai fete, să ne-adunăm
Pe feciori să nu lăsam,
Pe feciori de i-oru lua,
Cine, D'omne, ne-a juca!!

Fată dalbă cu părinți
Nu sili, să te măriți,
Că de te măriți odată,
Până-i lumea nu ești fată.
Traiul r'eu și cu neocăz
Trage ruja din obrazu;

parte foarte bine femeile noastre. Acestea stău în trecut, cât și în prezent, au lucrat și lucrează cu atâta diligență toate hainele de cânepă, in și lână, nu numai pe seama familiei, ci chiar și de vânzare, în căruia unele au devenit pe unele locuri un articol însemnat de vânzare. Pe unele din acele vestimente de in și cânepă, cum sunt: cămeșile, iile, mesele, stergutele, fețele de perini și altele, atâtea obiecte de broderii sau pune femeile noastre, înădău acelea, pentru frumusețile lor, în aștrău chiar atențiunea streinilor, cari vădându-le lucrate cu atâta gust și măiestrie, le-au cumpărat și trimis, sub numele de industrii săsească sau ungară, pe la fabricile mai mari, ca să ia imprimare, sau modele de pe ele.

Expozițiunile noastre anuale, cari s'au făcut pe unele locuri de pildă la Hațeg în v. a. anului 1891, oredem că se vor succeda și la anii următori și astă-felul vor ajunge să se convingă și streinii tot mai mult, asupra hărnicia și inteligența femeiei române. La astă-felul de expozițiuni, școlile noastre primare și superioare de fete ar trebui să concureze cu un număr mai însemnat de obiecte industriale mai perfectionate, ca femeile noastre dela sate să potă să ia modele de pe acelea și să se potă oriunde în casă de trebură.

Sub pretecul de nimic, că unele lucruri de lână și bumbac se potă cumpăra de prin târguri cu un preț mai mic decât se potă face în familie, o parte din femeile noastre au început în timpul din urmă să le cumpăre pe acelea de-a gata, cum se dice, ca să nu și mai facă de lucru cu ele; dăr unele din acelea, după cum se constată deja, cari sunt făcute pe la fabricile mai mari, așa sunt lucrate de obicei, înădău două-trei părechi de asemenea vestimente, abia țină câtă o păreche în familie, fiind-că lână din acelea se mănăncă și cu pără de bou sau alte animale.

În timpul din urmă s'a mai observat, că atătu unele din femeile, cât și bărbații noștri, fără a ține multă seamă de starea lor materială, au început a se ocupa anii pe alții în cumpărarea vestimentelor și a altor lucruri de lăcustă, fără să se gândească în multe cazuri s'ar pute și lipsi.

Acestea deprinderi costisitoare în lăcustă, sunt paralizate prin ocrotirea și perfecționarea industriei naționale de casă, pentru ori-ce s'ar dice, noi vom fi încă în vreme un popor eminamente agricol, dăr acestea după dăsa unui savantului nostru: „producă numai, ca sălbaticii, ca să se civilizeze”.

I. G.

Maximă din Schopenhauer.

Pentru a trăi cu deplină conștiință și fără de pășanie totă învătura, ce o dă, trebuie să ne gândim adese-ori

la cele petrecute și să recapitulăm ceea ce ni-s'a întâmplat, ce am simțit în feliurile ocazii, să asemănăm păreriile noastre trecute cu cele de față, proiectele și aspirațiunile noastre cu rezultatul lor și cu nemulțumirea, ce ne-a produs-o. Atunci ne facem singuri repetiția lecțiilor, ce ni-le-a predat pășania. Pășania se potă asemăna cu textul, ér meditare cu conștințele și comentariile lui. Multă meditare și multe conștințe cu puțină experiență sémăna cu edițiile a căroră pagină cuprind 2 rânduri de text și 40 de comentarii. Multă experiență cu puțină meditare și puțină conștințe sémăna cu edițiile biontine fără note, care lasă multe lucruri neînțelese.

Totă acolo tinde și sfatul lui Pitagora, ca să recapitulăm s'era înainte de culcare, ce am făcut peste di. Celă ce și petrece viața în înbuldăla treburilor sau a plăcerilor dintr'o di în alta, fără a mai ougeta asupra trecutului, acela perde conștința clară a existenței; inima lui devine ună haos și ună felă de confuzie i-se introduce în idei, ce se arată îndată în conversația lui abruptă, fragmentară, ore cum tăiată în bucașele, cu atătu mai multă, cu câtă este mai mare mișcarea din afară, mulțimea impresiilor și cu câtă este mai mică lucrarea dinăuntru a ougetului său.

Aci este de observat, că după ce au trecut de mai multă vreme relațiile și împrejurările, ce ne-au influențat odată, nu mai suntem în stare a ne rechiama în memoria dispoziția și simțurile noastre de atunci; dăr ne putem aduce aminte de manifestările noastre de atunci adeoc de cele ce am dăsa, sau am făcut. Aceste manifestări sunt rezultatul, expresia și măsura acelor dispoziții și simțuri. Memoria sau hărtia ar trebui să păstreze ou îngrijire asemenea lucruri din epocile mai însemnate. Pentru acésta sunt foarte folositoare jurnalele personale, cum le dăsa Nemții: *Tagebücher*.

EDUCAȚIUNE.

Sinceritatea*).

Celă mai mare defectă ală copiilor este minciuna; acésta pune mare piedecă educațiunei lor.

În generală copiii nu mintă de plăcere; însă se potă, ca ei să se deprindă cu acésta deplorabilă mania din cauza unei imaginațiuni neregulate.

Minciuna propriu dăsa este ună mare viciu, care duce la tôte cele-alte. S'o combatem din tôte puterile noastre, dăr fără a slăbi prin exagerațiune efectul vorbelor noastre.

* Din „Sfaturi cum să se conducă o școlă”, de I. I. Gabriescu.

tră. Să nu dăsemă copiilor, după cum réu să obicnuesce, că celă ce minte este, ca și celă ce fură. Mai întâiu, că acésta, cam bine șcimă, nu este adevărat; copilul, care pentru a scăpa de pedepsă, spune că și-a uitat tema acasă, nu potă fi pus de sigur pe acea treptă, ca ună hoșă. Când vorbimă astă-felul copilul nu ne crede și nici că potă să ne crădă.

În fine oroarea, ce trebuie să inspire hoșul, să slăbesce neapărat prin acésta comparațiune imprudentă.

Să lăsamă deci lucrurile așa cum sunt: să nu cităm, relativă la minciună, nici pe hoșă, nici pe omoritor, dăr să arătamă cum o greșelă mică în principiul său și periculoasă în urmările sale, desonorază pe celă ce o făptuesce și-l împedecă de-a mai fi creșut, chiar când spune adevărul.

Să ne silimă a deprinde pe copii cu sinceritatea; fără acésta o bună educațiune devine imposibilă. Căci cum vomă pută conduce cu succes, ceea-ce ne putemă cunoșce? Și cum vomă pută cunoșce pe celă ce ne minte?

În generală copii recurgă la minciună pentru a și ascunde greșelele, nescința, relele intențiuni și pentru a dobândi ceea-ce suntă siliși să facă.

Suntă două feluri de minciuni: una se raportă la trecut, când cine-va neagă, că n'a făcut, ceea-ce a făcut, sau când afirmă, că a făcut ceea-ce n'a făcut; alta se raportă la viitor, când cine-va promite, ceea-ce n'are de gând să țină.

Minciuna, care se raportă la viitor, din nefericire destulă de comună la omeni, este rară la copii, de-ore-ce când aceștia nu și țină promisiunile o facă din ușurate, din uitare, etc...

Când ei au promis erau siguri, că voră îndeplini făgăduiala, prin urmare erau sinceri. Dacă însă nu și îndeplinesc promisiunile, acésta o facă din cauze independente de voința lor. Ei n'au în generală de câtă o ideeă foarte vagă de piedecile ce se potă ivi la îndeplinirea unei promisiuni. Judecata lor încă puțină formată, abia le ajunge pentru trebuințele prezentului: cum ar pută ca să-i lumineze asupra viitorului?

Acésta n'o înțelegă atătu părinți imprudenți, cari ceră necontenit promisiuni dela ună copil. În locă de-a lucra cu firmitate și de a veghea serios, ca greșela să nu se mai repete, le place mai bine a cere promisiuni, pe cari copilul nu i le potă refusa, pe cari i le dă bucuros numai să scape din încurcă-

tură, dăr cari voră fi uitate peste câte-va zile. Ast-felă că părinții nu facă altă-ceva, decât să schimbă cu copiii ună potopă de vorbe nefolositoare.

Nu se vede în fine, că copii contractă funesta deprindere de a promite, fără a și ține cuvântul.

Nu vomă imita pe acești părinți imprudenți; nu vomă cere promisiuni, decât dela elevii, cari potă îndeplinesc, să nu-i facem minciનોși, căci nu trebuie a da unei slăbiciuni numele de viciu.

E mare greșelă, de a ne purta cu ună copil, cum ne-amă purta cu ună omă mare și de a-i dice: „Mi-ai dată cuvântul, m'am basat pe el”. Copilul încă nu pricepe, ce va să dăca cuvânt de onore. Nu vomă să dăca, că ar trebui să nu ceremă nici odată promisiuni dela ună copil; amintescă numai, că nu e bine de a usa de acésta, decât în rare ocașii, cu multe precauțiuni, fără a numi minciunos pe copilul, care și uită promisiunile.

Nu credă, că s'ar afla vre-ună învătător, care ar permite unui elev, să întrebunțeze cuvântul „*vé juré*”.

Să revenimă asupra minciunei propriu dăsa, adeocă la aceea, care consistă în a vorbi contra verității lucrurilor.

Ună elevă crede, că potă fi scusată, deca mințindă înlătură neplăcutele urmări ale unei greșeli, ba chiar simte în sine și o mulțumire ore-care, ca ună triumfă obținută de dibăciă contra forței.

Câte-odată se tormeză între elevii ună felă de ligă, cu scopă de a ascunde învătătorului adevărul; în atare casă minciuna devine ună calculă premeditată. Ei se unesc de a face ceea-ce știu, că este réu, și plănuescă de mai nainte ce să spună, spre a scăpa de pedepsă, preparândă răspunsuri la ori-ce întrebări li s'ar face. Cei mai buni elevi intră în acésta asociațiune.

Așa suntă copiii. Prin urmare este de cea mai mare importanță de-a împedca o atare deprindere și de a preveni minciuna.

În adevără nimic nu încuragează pe minciunos, ca isbănda. De aceea să veghemă, ca nici ună minciunos să nu se afle în clasă fără a fi descoperit și pedepsit; pentru acésta să supraveghemă neîncetat și să întreținemă bune relațiuni cu părinții elevilor, căci prin părinți putemă afla purtarea elevilor. În adevără copiii nu știu să ascundă greșelile cătră toți, ci le istorisescă fraților, surorilor și chiar părinți-

„Miculă prietină ală copiilor”.

— Recensiune. —

Încă ună Abecdară, și-au dăsa unii omeni de școlă, vorbindă după obiceiul vechiu! La ce atăta abodare, de ce se face atăta concurență? Să nu se sparie însă învătătorii noștri, nici alți bărbați de școlă. Cărți bune și în deosebi cărți bune, merită pentru școlă populară, apară câtă de multe. Și „Miculă prietină ală copiilor” este o carte bună, în înțelesul strict ală cuvântului, după cum se va vedă din recensiunea, ce-mi permită a-o face, după-oc am cetit și recetit acésta „Mică prietină” drăgălașă.

Adjustarea cărții e elegantă. Hărtia fină. Literile scrise și tipărite sunt legibile (cetețe) éră în privința mărimii țină mijlocul: nici prea mari, nici prea mici. Ilustrațiunile, ce suntă executate lângă cuvintele normale, suntă bine succese. Peste

(„Miculă prietină ală copiilor” — adeocă carte pentru învătarea scrierei și a cetirei — de Silvestru Moldovană. Sibiu 1893 editura autorului. Prețul unui exemplar legat 25 cr. „Tipografia archidieceșană”.)

totă esteriorul cărții e foarte plăcut, éră tipariul, în ce privesce partea igienică, — deși nu suntă medică — totuși potă dice, alăturându-lă cu alte produse de același fel, că nu lasă nimic de criticat. Elevii nu voră avă să și forțeze ochii cetindă. Prețul cărții e mic.

Dăr să vedemă mai de-aprope conținutul cărții. În partea I pag. 3—4 suntă elemente de desemnă, linii, figuri și obiecte. Autorul a ținută cont de marea aplecare a începătorilor, de-a desemna. E șosut, câtă de multă le place pruncilor, în cea mai fragedă etate, să desemneze — mai întâiu ou cărbuni din vatră, apoi ou oretă, când capătă, și venindă în școlă ou stilulă pe tăblița de ardeșiă. Prin aceste deprinderi ușore de desemnată mâna capătă pe nesciute desteritate în scriere.

Partea II pag. 5—10 inclusiv: cuprinde elementele literilor scrise în modă foarte detaiată și pe largă. Tractarea acestor elemente ne revocă în memoria oporului pedagogului Wurst, „Schreiblesemetode”, în care se tracteză atătu de pe largă elementele literilor. Bine deprinse aceste elemente când ajunge elevul la scrierea

cuvintelor normale în partea III, nu va mai da de nici o greutate în facerea literilor.

Partea III pag. 11—30 inclusive: ni-se presintă cuvintele normale scrise și tipărite — cari constau numai din sunete originari. Aci iasă la ivelă metodul cărții, care e legografic, sau cum l'amă numi mai corect: *metodulă mixtă*, de a înveța și cetitulă și scrisulă de-odată. Unii numescă metodulă acésta și *intuitivă* (și inductivă). Acésta metodă e celă mai usitată astădi și în școlă germană, și e recunoscută de celă mai bună. Cuvintele normale suntă bine alese — din cerculă de intuițiune ală elevilor — excepționândă numai cuvântul *sună*. O conversare ou începătorii despre *sună* nu ar fi potă destulă de atragătoare și interesantă. Ne convine în acésta parte ou deosebite multe exemple date pentru scris, câtă și pentru cetit, astfelă elevul și acasă va avă la îndemână o mulțime de cuvinte, ca să le potă decopia, éră de altă parte va avă cuvinte tipărite și pentru cetit. E faptă, că cetitulă și scrisulă îl înveți prin deprindere, și prin urmare exemplele de deprindere tre-

Trăit réu, tioneala rea
În da Dómne la nimea,
Măi mie nu mi-o ținea,
Că nu-sunt vrednică de ea.
Măi-te foculă amară,
Cum te beui din pahar!

Măi, măică, Lună s'era
Măi fetele ou fură,
Dă-m'oi măică și eu?
— Nu merge tu puilă meu,
Că oclă cuvântulă meu,
Că cuvântulă maicii-mare
Că ală călcare în picóre.

Măi-ună oâne
Măi vine;
Că doi
Măi la noi.

Paharulă comună din care gustă mirii la
Că ală alusiune la acreală vinului.

Koeváry.

loru; avându relațiunii cu părinții lesne cunoșcemu conduita fiiloru loru.

In această privință însă trebuie să fim foarte prudenți, spre a nu induce pe elevi să mintă.

Să ne păzim de a întreba pe unu elevu cu unu tonu aspru, așa ca să se témă de a-și mărturisi greșela.

Cestiuni neașteptate, unu aeru severu, o voce amenințătoare dau adesea naștere unei minciuni, care aduce după sine altele.

Suntă multe casuri, în cari nu putem descoperi adevărul, decât recurgându la sinceritatea eleviloru.

Ce trebuie să facem atunci?

Impunitatea este unu mare rău, dér minciuna este unu rău și mai mare credu, că decât n'avem siguranța de a obține răspunsuri sincere, ar fi mai bine de a nu mai cerceta. Suntă ocaziuni în cari această rezervă ne va costa multu; dér decât nu vom avea puterea să ni-o impunem, vom împinge înși-ne pe elevi să mintă, fără a obține, ceea-ce voim.

E mai bine în atari casuri să ascundem slăbiciunea noastră, căci din cauza sburdălniciei, caracteristică acestei etăți, adevărul ne va veni mai curându, seu mai târziu.

Când unu elevu ne spune sinceru greșela sa, nu trebuie a-lu pedepsi, observându însă, ca nu cumva această indulgență să incurageze pe copil, spre a comite alte greșeli.

Spre a preveni minciuna, trebuie să inspirăm copiiloru încredere. Dacă ei suntă convinși cu dreptate, de fidelitatea promisiuniloru noastre, de părintesca indulgență, de dorința de a-i cruța de pedepsă și în același timp de nestrămutata noastră supraveghere și de zelul nostru inteligent pentru a descoperi adevărul; în fine decât vom observa și regulile, despre care am vorbitu, minciuna va fi foarte rară în clasa noastră, și pôte chiar cu totul necunoscută.

Cultivarea smeurei.

Este sciutu, că smeura sêlbatecă se produce în țera noastră mai alesu prin ținuturile muntoase și din aceste ținuturi se adună sumedeniă de smeură cese vinde prin orașele noastre.

Afară de această smeură măruntă, se produce și altă smeură cultivată, care de obicei se află prin grădini, dér nu se cultivă în măsura în care ea ar puté aduce folosul multor familii lipsite dela țera și orașe.

Fiind-că smeura, seu vița de smeură, trebuie sădită prin Septemvrie și Octomvrie, aflăm de lipsă a

spune câte-va cuvinte despre sădirea ei.

In privința pământului smeura nu este prea alegătoare. După formațiunea rădăcinilor ei, ea iubesc pământul mai ușor, dér se cultivă și în pământu mai tare și îndesat. Ea crește mai bine la locu umbrosu, decât în fața sórelui, mai alesu decât pământul e mai puțiosu, adecă decât se uscă mai ușor. Dérși la producerea smeurei ajută foarte multu udatul, ori acoperirea solului în care e sădită, cu gunoiu mărunt.

Când facem plantațiuni de smeură în măsură mai estinsă, atunci e bine, ca între rânduri să lăsăm locu liberu de 120 cm., ér între singuraticile vițe 50 cm. Cu ocaziunea sădinei rățezăm capetulu de de-aspura alu viței, ba chiar și rădăcinile, pentru-ca să putem căpeta vlăstare mai tari, — cari în anul următoru produc fructe. Dacă avem de gându să sădim unu teritoriu mai estinsu cu vița de smeură, atunci, ca să avem o uniformitate în plantațiune, alegem vițe cam de aceeași grosime și-care. Se înțelege, că și aici, ca la ori-ce sădire, trebuie să punem la rădăcina vițelor pământul cel mai finu și mai puțiosu.

Pentru ca vița de smeură să nu crească în disordine, după sădire îndată facem viței rađim (un felu de grilagiu) în înălțime de 1½ metri, din păruși plantați în pământu și legați unii de alții cu lețe, ori cu sêrmă (drotu). De aceștia apoi legăm vițele. Vêra vlăstarii legați ne dau fructe, ér cei mai slabi numai frunze.

După ce am culesu fructele, în scurtu timp trebuie să tăiam vlăstarii, cari au roditu, căci acesta folosesc foarte multu vlăstareloru, cari produc anul viitoru. În primăvêra ce urmêză le tundem érși pe tôte și la legatu îi aședăm depărtare de 25—30 cm. și-care unu de altu; la casu, decât suntă prea deși, tăiam pe cei mai slabi. Procedura acesta o facem în și-care anu.

Unu altu-felu de modu alu cultivării smeurei stă în aceea, că sădim o întregă tablă de grădină cu ea, aședându vițele la depărtare de 120—130 cm. Modul de tăiatu este și aici, ca și mai în sus; vlăstarii cari au dau fructe îi depărtăm deja în Augustu, lăsându din ceilalți la și-care trunchiu numai câte 2—3. Acești vlăstari, pe lângă o bună îngrijire cresc și se dezvoltă foarte tare. În primăvêra următoare legăm la olaltă 2—3 ast-felu de vlăstare pe unu par u înaltu de 1½—3 m., și cam la 40 cm. depărtare unii de

alții. Tăiamu apoi toți surceii laterali la înălțime de 45 cm. dela pământu, ca cei crescuți peste ei să pôte produce cu atātu mai bine.

Dacă în și-care anu facem această, vom avea smeură bună și din abundanță — bine înțelesu, îngrijindu-o cum se cade.

POVEȚE.

O mâncare escelentă. Luați creeri de vacă, de vițelu, de miel, după plăcere. Lăsați-i, după ce scurgeți apa, o jumătate de și. Apoi puneți-i în tigae cu puțină apă, dér nu-i lăsați până la fierbere. Puneți din nou în tigae apă, verdețuri și oțetu. Lăsați să fiarbă pe focu încetu jumătate de ceas. Pe de altă parte topiți untu și puțin lapte în altă tigae cu gălbenuș de ouș și pesmetu. Tăiați creeri în felioare și lăsați să se prăjescă, turnându de asupra restul sosului.

Semințele, cari încolțesc greu. Semințele cu scôrță grosă, și prin urmare, cari încolțesc cu greu, cum suntă semințele de rose, prună persecă, ș. a. înainte de-ale sêmăna le facem să încolțesc măestritu, dér așa ca să nu le ținem prea multu în pământu. Frigul și apa de zăpadă înmôie foarte tare cõja tare și încolțirea se întâmplă cu multu mai repede. Ast-felu de semințe déră trebuie, ca încă peste êrnă să le punem în pământu, ca să încolțescă, apoi le scõtem și le sêmănam, unde voim, adecă le priesce locul. Pentru a face posibilă încolțirea acesta, le punem în lădițe cu fundu găurit, ca umezela să nu se adune prea multă și aerul să pôte pătrunde la ele. Pe fundul lădițelor presărăm pământu humos și uscatu, punem pe acestu felu de pământu semințele și apoi le coperim érși cu pământu, urmându această procedură până lădița se umple. După-ce am făcutu acesta, udăm lădița și o punem în grădină la locu mai spre mēdă-nopte, ori răsăritu.

Ridicarea vitelor, cari nu se pot scula. In scopul de a ridica caii, boii, seu alte vite mari, cari și din slăbiciune, și din altă pricină, nu s'ar fi putendu scula ele de ele, ne putem ajuta cu o scară nu prea lungă, care se viră pe sub vită așa, ca să ajungă cu o schiopă mai jos decum vinu picioarele întinse. După aceea se legă vita de scară cu ajutorul altor două funii, una tre-

cându peste cõste și alta peste mândare, încātu povara să se vinde tocmai între funii. Acum se întind picioarele vitei și ridicăm cu îngrijire de capetulu mai largu alu scării. Pentru a ridica o vită ori-cātu de grea suntă de ajuns doi ômeni și chiar unu singuru. In lipsa de scări ne putem ajuta cu loitre dela cartu seu și cu doi lăstari (pari), firese nu tocmai scurți,

Alungarea ciórelor din sêmănatu prospete. Ciórele, cecele și corbiu suntă pescu multime de sóreci și alte animale stricaciose, strică însă prin această îndopă grăunțele sêmănatu smulg tinerile plante cu rădăcinu cu totu. Celu mai nimeritu se este să ucidem câte-va din ele să se aședăm pe sêmănatu aripile destinse. La începutu, când se repedă asupra tufelor învecinate și lărmuesc din răspuțeri, apoi plăsierea și nu se mai întorcu înapoi.

Omulu este omnivor (mâncător de tôte).

Modulu în care unu popor și gâtesce hrana și se hrănesc, este în portu și dezvoltarea lui istoric, cu stadiu de cultură și cu condițiunile climatice ale tereului ce locuiesc.

Omulu cu dreptu cuvântu se numește omnivor, căci suntă puține produse animale, în și-care din regnurile sale (animale, vegetal și mineral), cari se nu găsite pentru hrana sa.

La aducerea omului în stare de civilizor a contribuit foarte multu necesitatea pentru o bună hrană, de a varia alimentațiunea, din punctu de vedere al tereului.

Regnul vegetal încarcă masa omului de fructe și de semințe.

Dintre plante, sunt foarte puține care nu se întrebuințeză în hrana omului, ferite părți ale pământului, și mai neobișnute soi de plaută, care se provoacă de omului.

Fiă-care țera și are planetele și ale cãroru semințe, fructe, flori, frunze și rădăcini le întrebuințeză în hrană.

Suntă puține țeri, cari se pot sêrace în plante de hrană și acestea suntă cele mai nenorocite, căci ele duc cei mai slabi ômeni.

In regnul animalu omulu, are unu ôre-care desgustu pentru produsele acestuia, însă împinsu de necesitate, se mulțumesc de o hrană multă variațiune pentru alimentațiunea sa.

Să arucăm o privire asupra obiceiurilor popore și vom vedé, că unele ține soiurile de animale, pe cari nu se pot mânca pentru hrana lor.

In Australia, veverițele, sórecii, meloii, vermi mari și albi se numesc mâncările de lux; totu asemenea și gusganii, lilieci, bróscu și gândaci mătase în China.

O supă de gândaci mari este foarte pala mâncare într'unu banchet de cină.

Cãtră polulu nordicu vom găsi cãtăria și mai desgustătoare pentru omulu.

La masa unuia din capii Greciei slănina de cãne de mare, conținut în maculu nemistuit încă altu rețetă de balenei, se pune printre cele mai bune cãri.

Locuitorii Abisinei, ca și alții, beau sânge și mănâncă carne de Hotentotia lacustele, furnicele și șurubii suntă căutați, ca o hrană delicioasă.

Indieni din America mănâncă Malaezii mănâncă tigrii, având în dinta, că le imprumută curajul.

Cãrii mănâncă carnea de leș și lași gustu, ca și carnea de vițelu.

Larvele (vermi) de cãrăbii, țurture etc., suntă foarte căutate în hrana omului.

Păduchii de pe frunzele arborilor în Africa, se caută cu îngrijire de omulu, căci le place foarte multu.

In Italia psicele, șerpii,

bucăți și fiă abundante. Autorul cu scrupulozitate a ținutu în vedere scopul, ce-lu are unu abcedar. Singuru cuvintele: *pac, tau, taz*, ni-se pară a fi de omis la o nouă edițiune.

Partea a IV-a pag. 41—48: sunt tractate sunetele derivate în alăturare cu cele simple. Exemple bine alese și variate. Tractarea sonului *e*, când se nasce din *e*, la o nouă edițiune ar fi bine a se separa de tractarea lui *ă* când se nasce din *a*; asemenea separate ar fi de tractat *ă* când e făcutu din *a*, când e din *e* și când e făcutu din *i* (*a, e, i*). Alteum tractarea sonurilor derivate și a diftongiloru e corectă și conștientu tractată.

Partea V: sunt înșirate literile străine, ce occur mai rar. Partea VI conține alfabetulu și două piese de cetire. Partea VII pag. 50—60: sunt tractate literile mari. Cuvinte și propozițiuni scrise și tipărite în număr însemnatu, bine alese, ușore și de cuprinsu foarte variat. Nimicu însă nu e de prisosu. Partea VIII: literile mai străine, IX alfabetulu, X interpuncțiunile, XI numerii.

Partea XII: bucăți de cetire dela pag. 63—72. Această parte cuprinde vre-o 11 piese în prosă de cuprinsu moralu. Piese alese pe sprincenă, ușore și interesante pentru narațiune. Printre piesele în prosă sunt vre-o 6 poeziore și vre-o 3 ghicitori. Ni-ar fi plăcutu, ca numărul poeziilor și alu ghicitoriilor să fi fostu mai numerosu. Poeziile și ghicitoriile bine alese — cum sunt și cele din „Miculu prietinu“ — suntă aroma unu abcedar și mijlocu de atragere la studiatu pentru elevu.

In partea a XIII, în locu de literile oirile, o mărturisesc sinceru, că și ei s'ar fi cettu mai cu plăcere câte-va poeziore, ori piese în prosă cu litere latine.

Pentru anul I literile oirile ar trebui omise din tôte abcedarele. Ele sunt o greutate pentru începător. Are încă timp în anii următoru pruncul, ca să învețe a ceti și cu literile oirile. Până cãtră 9—10 ani nu prea au elevii de a face cu cărți bisericești. Autorul însă a cređutu, că în cadrulu „Micului prietinu“ voru avea loc și

vestmintele cirile, ce au jucat așa mare rol în viața noastră bisericească; din parte mi nu-i facu obiecțiuni și deși știu apretia motivele — totuși mi-am ținutu de datorie a mi arăta părerea în generalu față de tôte abcedarele.

In generalu „Miculu prietinu“ se pôte numera între cele mai bune abcedare române. Autorul a sciutu a delătura unu defectu, ce-lu aflăm în cele mai multe abcedare: densusul ne-a dat destule exemple în scriș și cettit pentru elevi. Limba e alesă, propozițiunile ușore și nemăestrite, bucățile de cetire bine întocmite. Cu aceste însușiri escelente „Miculu prietinu“ se recomandă de sine. Invetătorii, cari îl voru introduce în scola, se voru convinge, că recenziunea a fostu câtă se pôte de obiectivă și sinceră!

Aliquis.

bravoela de totu felul, in Austria ursulu etc., sunt animale cautate pentru gustulu carnelor.

In catu privesce pescii si cele-l'alte flinte, ce traiescu in apa, este chiaru greu de gisit vr'una, care se nu fia obiectu de hranu altu omului.

Regnulu mineralu ofera omului, cu folea, multe din substantele lui; alt-feldu de acie, ce suma insemnatu de produse minerale are omulu in corpulu seu; fieru, sodiu, fosforu, sulf, calciu, etc.

Suntu popore, car' chiaru mananca cu gust pamentulu, ast-feldu suntu unele poze prin centrulu Africeii.

MULTE SI DE TOATE.

Unu ramasagu nostimu.

In Februarie, anul acesta, unu bancheru din Berlinu s'a ramasitu intr'unu restaurantu din acelu orasu cu altu bancheru din Bruxella, care dintre amendoi va putea pana la Craciunu ce vine 1 milionu de bilete usate de tramwau.

Bancherulu berlinez, s'a apucatu sa se duca pe la statiile de tramvae, sa caute bilete aruncate pe jos si se roge pe pasagerii, car' se scoborau, ca se le dea bilete.

Baieții negreșiti n'o faceau acesta numai ca sa castige bancherulu si sa profite de feldu vre-unu institutu filantropicu din Berlinu; ei o faceau, ca sa castige gologani, caoi pentru 100 bilete uzate primiau 10 parale.

Unu numar de comerciantii si amploristi de ai lor, precumu si cati-va portari de hoteluri, (toți angajați de bancheru), primiau biletele si le plateau gologanii.

Baieții din Berlinu adunau in raptulu seculu la bilete de acestea. De obicei ei plateau pachetele Luna, caoi Dumineca puteau sa stringa mai multe bilete; unii 100-800 alții 1000-3000 si chiaru 6000.

Ei se adunau in numar mare, mai cu toata in serbatorii, dinaintea localitorilor de petreceri, unde se opeau tramvaurile si atunci se aruncau asupra biletelor.

Mulțumită acestui procedeu, bancherulu i-a succesu deja pana in septemana trecuta sa adune 1 milionu de bilete, cu vanzarea carora e insarcinata o comisiune de oameni de incredere.

Bancherulu din Bruxella n'a pututu sa prime atatu. Elu s'a declarat batutu si a promis, ca la Craciunu ce vine va da suma de 25,000 de fr. pentru „Asilulu de orfani” din Berlinu.

Positia unui redactoru.

Unu diaru germanu descrie positia unui redactoru ast-feldu:

Redactarea unui diaru e fara indoiala o ocupatiune forte placuta, ce face redactorulu multa onore si batae de capu. Cand diarul cuprinde prea multa politica, publicata e nemulțumitu; decu insu cuprinde prea puțina, abonatii se intraba, ca pentru ce dau ei banii pe unu diaru secu?

Decu tiparul e maruntu lumea se amuza, ca-si strica ochii, decu e mare, toti știe, ca nu e vrednicu cuprinsulu diarului de pretulu abonamentulu.

Decu ataca pe cine-va, unulu varsă lacrimi, ceil'alti ridu. Decu menageza pe cine-va, toti stau gata sa-i saru in capu si sa-i injure; decu nu lauda pe nimenea atunci e prea smintitu, ori erași parțialu; atunci unu articolu pentru dame, barbatii zambu, ca diarul e pentru copii si nu se amuza; decu nu implinesce si dorintele abonatorilor, ele facu propagandu contra diarului.

Insuratorea la Chinesi.

Chinesii suntu tare practici in tote. In privinta casatorilor se scriu despre ei multe știri:

In Hongkong suntu persoane, cari se casata exclusiv numai cu castigarea femeilor pe seama Chinesilor avuti. Acești cum-

paratori se deosebesc de colegii lor din Europa, prin aceea, ca aceia indatu le cumpara, ca apoi dupa voia lor sa dispuna peste ele. Acum decu unu Chinesu avutu, pe care sorcea l'a aruncatu intre barbari, voiesce a se casatori, numai decatu sorie unu omu din societatea aceea din Hongkong. Epistola suna cam in urmatoru modu:

„Eu dorescu sa am o nevasta; se fia nevinovata, sub 20 de ani, si se nu-i fi fostu iertatu a parasi casa tatalui seu; careia nu i-a fostu iertatu inca se otesca nici o carte, sprancenele se-i fia frumoșe, dinții se stralucesca de albi, respirarea se aiba unu mirosu placutu, oa de balsamu, care se pote simti numai in padurea Iava; vestmintele se-i fia facute de țesatorii de matase din Kalinching, cari locuescu pe țarmurii rului „Jauk-tse-kiang”. Ce se ține de pretu, acesta se fia de 38 funți sterlingi. Doue insu costau numai 52 funți. (Dupu banii nostri 380 fl. si 520 fl.)

Acesta o scie bine insuratelulu practic si chiar de aceea isi aduce doue, si apoi pe cea mai frumoșu si-o alege. Pe cealaltu apoi se nisuesce a-o vinde pe sub mana la cei ce promitu mai multu si de multe-ori face castigu bunu.

Calendarul septemanel. Table with columns for months (Septembrie, Octombrie, Noiembrie, Decembrie) and days of the week, listing names of saints and feast days.

Bursa de marfuri din Budapesta.

din 4 Octombrie n. 1893.

Table of commodity prices in Budapest, listing items like grain (Grâu), oil (ulei), and other goods with their respective prices per 100 kilograms.

Table of grain prices, listing types of grain (e.g., Săcară, Orz, Ovășu) and their prices per 100 kilograms, including quality and origin details.

Table of railway fares (Cursulu) for various routes, listing the type of service (e.g., Sem. de trif., Luțernă ungar.) and the corresponding fares for different classes.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 6 Octombrie st. n. 1893

Table of grain prices in Brașov, listing various types of grain (e.g., Grâu, Săcară, Orz) and their prices per unit, including quality and origin information.

Tergulu de rimatorii din Steinbruch.

La 2 Octombrie n. 1893

Starea rimatorilor a fostu de 186,178 capete, la 3 Sept. au intrat 4597 capete si au esit 4721, rămânendu la 4 Sept. unu număr de 186,054 capete. Se notezu marfa: ungușacu veche, grea dela — cr. până la — cr. marfa ungușacu tineru grea dela 42 1/2 cr. până la 43. — cr., de mijlocu dela 43. — cr. până la 44. cr. ușoru dela 45 cr. până la 47. — cr. Marfa țerănacu grea dela 41 1/2, până la 42. — cr. de mijlocu dela 43. — cr. până la 44. — cr. ușoru dela 45. — cr. până la 46. — cr. — Marfa de România Bákony de grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocu grea dela — cr. până la — cr. insu transito ușoru dela — cr. până la — cr. transito ditto țepoșu grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocu dela — cr. până la — cr. Marfa sərbescu grea dela 40 1/2 cr. până la 41. — cr. Transito, mijlocu grea dela 40. — cr. până la 40 1/2 cr. transito ușoru de la 39. — cr. până la 40. — cr. — Porcu ingrașatu de unu anu dela — cr. până la — cr., ingrașatu cu cucuruzu dela — cr. până la — cr. Cântaritu la garu cu 4 — cr. până la — cr., ingrașatu cu ghindu dela.

Cursul pieței Brașov.

Din 7 Octombrie 1893.

Table of market rates in Brașov, listing various currencies and commodities (e.g., Banote rom., Argintu român., Napoleon-d'ori) and their current market values.

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Octombrie 1893.

Table of exchange rates in Vienna, listing various financial instruments (e.g., Renta ung., Renta de corone ung., Impr. caii fer.) and their market values.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10. Cabinetu de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicina din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactoru responsabil: Gregoriu Maior.

Cursulu losurilor private

din 4 Octombrie n. 1893.

Table of private exchange rates, listing various locations (e.g., Basilica, Clary, Navig. pe Dunare) and their exchange rates against the local currency.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

Table of train departure schedules from Brașov, listing train numbers, destinations (e.g., Dela Brașov la Pesta, Dela Brașov la București), and departure times.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenulu de persoane: 8 ore dimineața. Trenulu accel.: 2 ore 9 min. după am. Trenulu mixtu: 10 ore 25 minute sera.

2. Dela București la Brașov:

Trenulu accel.: 2 ore 18 min. după am. Trenulu mixtu: 7 ore 1 minute sera. Trenulu accel.: 10 ore 17 minute sera.

3. Dela Zărnesci la Brașov:

Trenulu mixtu: 6 ore 10 min. dimineața. Trenulu mixtu: 1 ora 14 min. după am. Trenulu mixtu: — ore — min. sera.

4. Dela Ch-Oșorheiu la Brașov:

Trenulu de persoane: 8 ore 18 min. dimineața. Trenulu mixtu: 1 ora 49 min. după am. Trenulu mixtu: 6 ore 56 min. sera.

1. Die Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.) Zürich
 sendet direct an Private: schwarze, weise und farbige Seidenstoffe
 von 45 kr. bis fl. 11.65 p. Meter - glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc.
 (ca. 240 versch. Qual 2000 versch. Farben, Dessins etc.) porto- und zollfrei. Muster
 umgehend. Briefe kosten 10 fr. und Postkarten 5 fr. Porto nach der Schweiz.

Cheque-Conto
la postă
Nr. 505.

INSTITUTUL DE CREDIT
ȘI DE ECONOMII
„ALBINA“
FILIALA BRAȘOVŪ,

Giro-Conto
la banca
Austro-Ungară.

primesce depunerii spre fructificare pe lângă 4 1/2 % și plătesce însași darea de venit pentru ele.

Escomptează cambii cu interese dela 5 1/2 în sus;
 Acordă împrumuturi pe ipotece, până la jumătate a valorii lor cu 6 %;
 Lombardează efecte și monete, acordându 85 % din valoarea de curs, și
 Giuvaerii și mărfuri acordandă 2/3 - 3/4 a valorii lor cu împrumut, cu procente dela 5 1/2 în sus,
 Cumperă și vinde efecte. Valute și devise cotate la bursele din Budapesta, Viena și Bucuresci după cursul Țilei, recomandandă mai ales pentru plasări de capitali diferitele efecte române, cari pe lângă cea mai mare asigurare ofer un produs de peste 5 %, și cari se află totdeauna de vânzare la casa institutului în Brașov;
 Efectuează sub cele mai ieftine condițiuni plăți și încasări și eliberează asemnate asupra tuturor piețelor, mai ales din România;
 Rescumperă fără nici o detragere cupone, le escomptează naintea scadenței lor și cumperă cu cele mai bune prețuri cupone dela efecte române;
 Ingrigesce în comisiune ori și ce transacții ajutate fiind de legăturile ce le întreține cu firme de rangul primă în Budapesta, Viena și Bucuresci, de a putea servi clientelei sale în cel mai culant și folositor mod;
 Dă cu chiria magazine și locuri de depou pe teritoriul său alături cu gara reg. ung. de stat și legat cu acesta cu două căli ferate, Strada Garii Nro 45, și în fine
 Face asigurări asupra vieții omului, ca reprezentanță a societății de asigurare „EQUITABLE“ din New-York, după condițiunile avantajoase ale acestei societăți, în toate combinațiunile.
Biroul: piața, Țirgulu botelor Nr. 22. etagiul I.
 Ore de oficiu: 1/2 8 - 1/2 2, ore de cassă: 8 - 1. 52-

Librărie nouă.

Am onore a aduce la cunoscință On. publică, că
am deschis
 în casa din Țirgu Grăului Nr. 5. sub firma
„ALFRED FISCHER“

o librărie, în care se vor vinde **Cărți, obiecte de artă, muzică, materiale și rechizite de scris.**
 Recomandandă On. publică asortimentul meu de cărți bine îngrijit, cu deosebire cărți didactice pentru toate institutele de învățământ din oraș și împrejurime, precum și opuri din toate ramurile literaturii, Musicali, rechizite de scris, de desemn și de zugrăvit, fotografii, albume, cărți de copiat cu presa, mape pentru epistole și note de muzică, protocoale.
 Rogu pe on. publică a-mă sprijini în noua mea întreprindere.
 Năsuința mea este ca printr'un serviciu foarte prompt și prevenitor să câștig încrederea On. publică și a mi-o păstra. Atragă atențiunea asupra broșurilor cele mai nouă beletristice și reviste periodice de specialitate pe anul 1894 pentru care primesc abonamente și continuarea lor se va trimite după aparițiune fără întârziere.
 Cu totă stima:
Alfred Fischer,
 librariu,
 Brașov, Țirgulu Grăului Nr. 5.
 237, 3-3

Neapărat de lipsă pentru fiecare familie este
Caféua-Malz a lui Kathreiner Kneipp
 cu gustu de cafea bună.
 Acesta este avantajos că poate înlocui cafeaua amestecată cu cichorie oferandă o cafea hrănitore și gustosă, un escelent surrogat la cafea. De recomandat pentru femei, copii și bolnavi.
 Păđiti-ve de imitația.
Se află în totu locul. 33-53.) 1/2 Kilo 25 cr.

Vestite în totă lumea sunt hărțile de țigară

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES și LOHENGRIN“
 din Fabrica **Braunstein Frères, Paris**
 65 Boulevard Exelman 65.

Firma Braunstein Frères vinde numai produsele proprii, din fabrica lor de hârtie în Gassicourt (S. & O.) în Franția.
 Produsele acestui stabilimentu mărețu, întocmitu după principiile cele mai moderne sunt unu triumfu alu industriei de hârtie.
 Unu depositu alu fabricii pentru vânzare de hârtie și tuburi de țigarete se află în **Wiena, I., Schottenring 25.**
 Hârtia noastră veritabilă franțusască precum și tuburi de țigarete fabricate din hârtie „Les dernières cartouches“, la care pe fiă-care cartonu este firma „BRAUNSTEIN FRÈRES“ se vinde în toate marchetăniile, și în toate traficele reg. ung. de tutun. 135,6-*

Dintre toate hărțile pentru țigarete este recunoscută de cea mai bună hârtia de țigarete veritabilă franțusască

„Le Gloria“
 fabricațiunea d-loru
JOSIFŪ BARDOU & FILS
 în PERPIGNAN-PARIS.
 60 medalii de aur, 16 diplome de onore mari,
 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hârtia, care în fineț și bunătate întrece toate celelalte hărții de cigarete ce există.
 „Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiă-care carticică poartă firma IOSIFU BARDOU & FILS.
 „Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede seu crestate (perforate).
 „Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adecă într'o calitate neîntrecută de fină.
 „Le Gloria“ este de căpătat în Brașov în toate marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantū mai bunū de tutunū.
 34.-53.

Icre, Pești de mare, Conserve de Pești.

Cipar în gelatină (aal) prima extra, vartos, butoiăș fl. 4. - 1/2 butoiăș fl. 2.35	3.75	2.20
„ „ „ mijlocu	3.50	2.10
Cipar (Roll) în gelatină (fără oșe) 25 porțiuni		4.50
Scumbrii în gelatină (mijlocu)		2.50
„ „ „ Bismark“ (fără oase) cu sosu picantū		2.10
„ „ „ ff. fripte, cel mai bunu pește de Marea-Ustică		2.10
Rollmodu (un soiu de scumbrie), cam 40-50 într'un		2.10
Scumbrii grase ff., marinată cu cēpă și cu sos de mustar		2.10
„ Matjes englezești, prima 30-40 bucăți		2.10
„ olandeze, cam 30-35 bucăți		2.10
„ delicatese în cel mai fin sos englezesco de mustar 120-140 bucăți		2.10
Sardine rusești coronă, în sos picant		1.75
Anchovis din Christiania, cu zarzavaturu de Nord adevărate		2.75
Scottine (scumbrii micu delicatese), 80-100 bucăți.		2.75
Mreană-cipar (friptă în sos), se conservă bine		3.50
Sardine în oleiu, cele mai bune în colu postalū cu 9 maru, seu 16 micu cutiu		4.50
Sildu pentru poftă de mâncare, fără oșă	butoiăș	4.50
Sardele de Brabant din 1890, calitatea cea mai bună		6.20
Neunaugen din Elbing, se conservă bine		4.40
Sprotten de Kiel, lada cu 160-200 bucăți fl. 1.20, 2 lăzi = 1 colu postal		1.75
Heringi afumați (Bückling) de Kiel, 40-45 în lădișă		1.50
Scumbrii cu Salm, mare, grasă, afumată, (se conservă bine) în ladă		2.25
Cipar, afumată („Spickal“), prima calitate, în lădișă		7.50
Salm, afumată, „Scheibenlacs“ (ceva nou), în 4 cutiu, cu 15-20 bucăți, la cumpărare de 4 cutiu		4.25
Icre de Ural (cenușii) bobe mari, forte dulci	1 chilo	3.75
„ „ „ bobe mijlocii	1	3.25
„ „ „ Alasca (nou de totu), gustul celoru de Astrachan 1		3.75
Pești de mare, proșteți, Morun de mare, Batocū, Cablian, 1 lădișă		2.-

Se trimite franco la ori ce postă din Austro-Ungaria, nevămutu, cu rambursă.

Philip Richard Peters
 în Altona (Holstein).
 7-*

Anunțuri
 (insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. În casul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemētū, care crește cu câtu publicarea se face mai de multe ori.

Administrațiunea
 „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra la librăria Nicolae Ciurcu, în tutungeira I. Gross.